

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Staða og horfur í efnahagsmálum

Júlí 2018

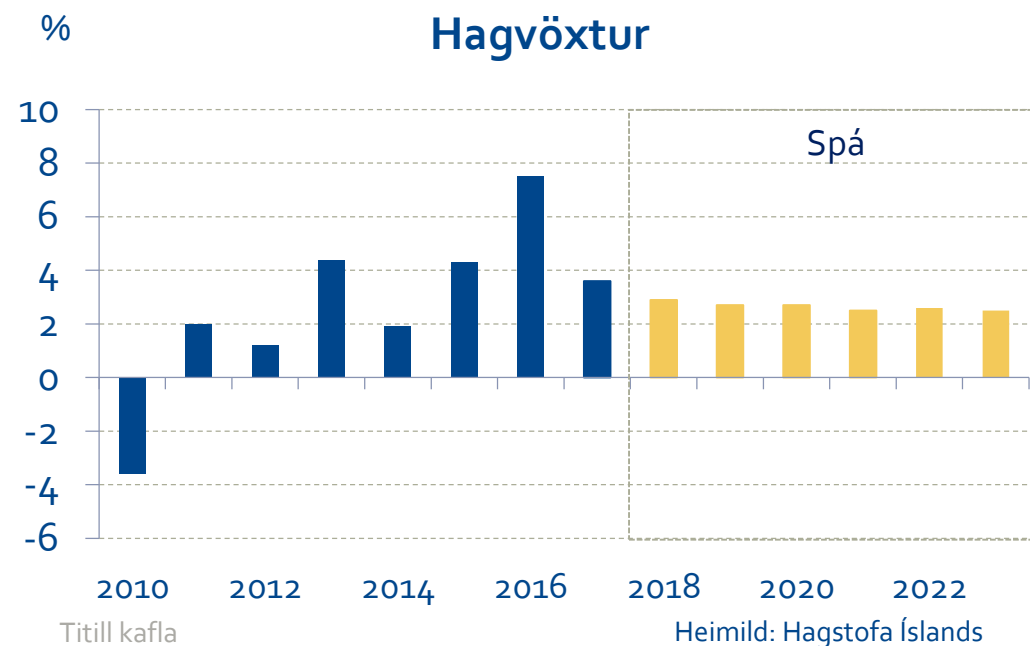
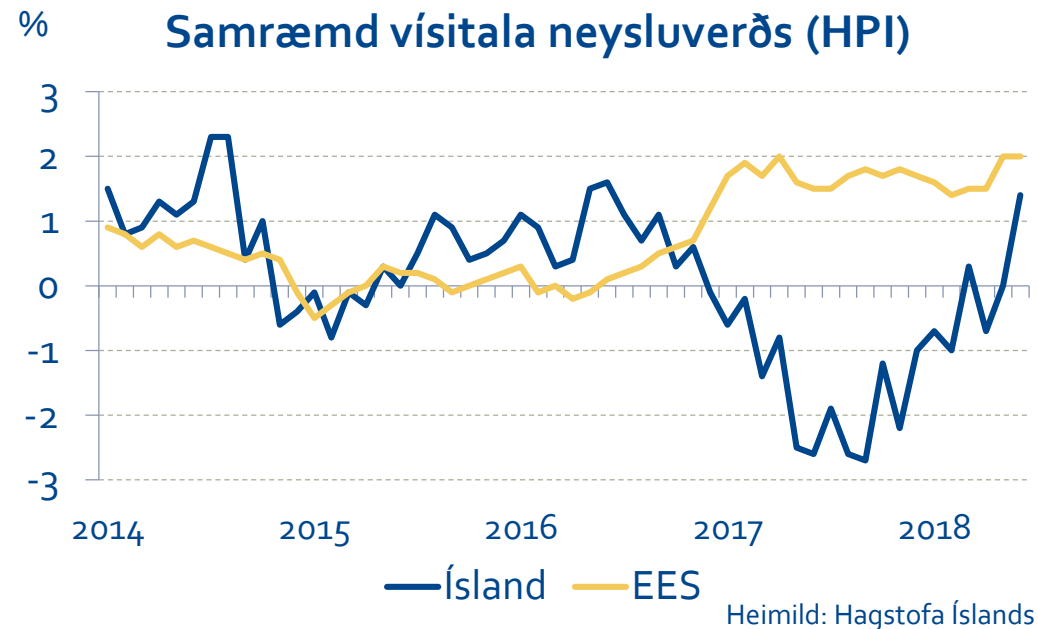
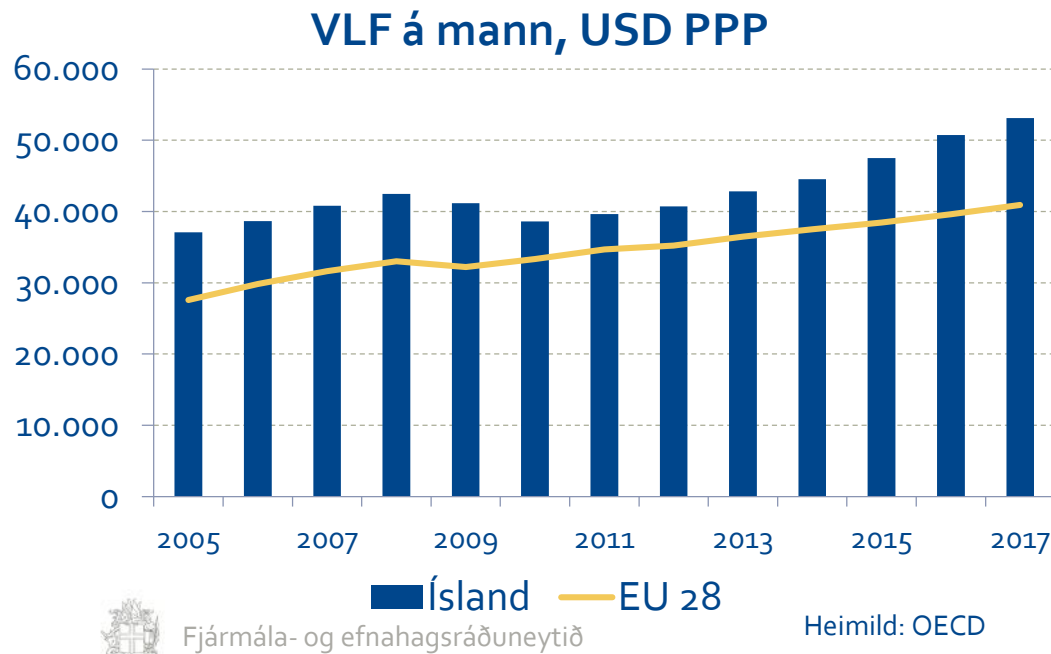
Samantekt

- Hægir á hagvexti (hagvöxtur 3,6% árið 2017)
- Einkaneyslan er með stærsta framlagið til hagvaxtar en fjárfesting, útflutningur og samneysla stuðla einnig að vexti
- Traust innri og ytri staða þjóðarbúsins
- Verðbólga þrisvar sinnum yfir 2½% markmiðinu síðan í janúar 2014
- Ábyrg stefna í ríkisfjármálum
- Hröð lækkun skuldahlutfalls, bæði í einkageiranum og hjá hinu opinbera
- Hækkun láns hæfismats ríkissjóðs
- Vel fjármagnað bankakerfi – eiginfjárhlutfall yfir 25%
- Afnáam hafta
- Áframhaldandi hagstæðar efnahagshorfur

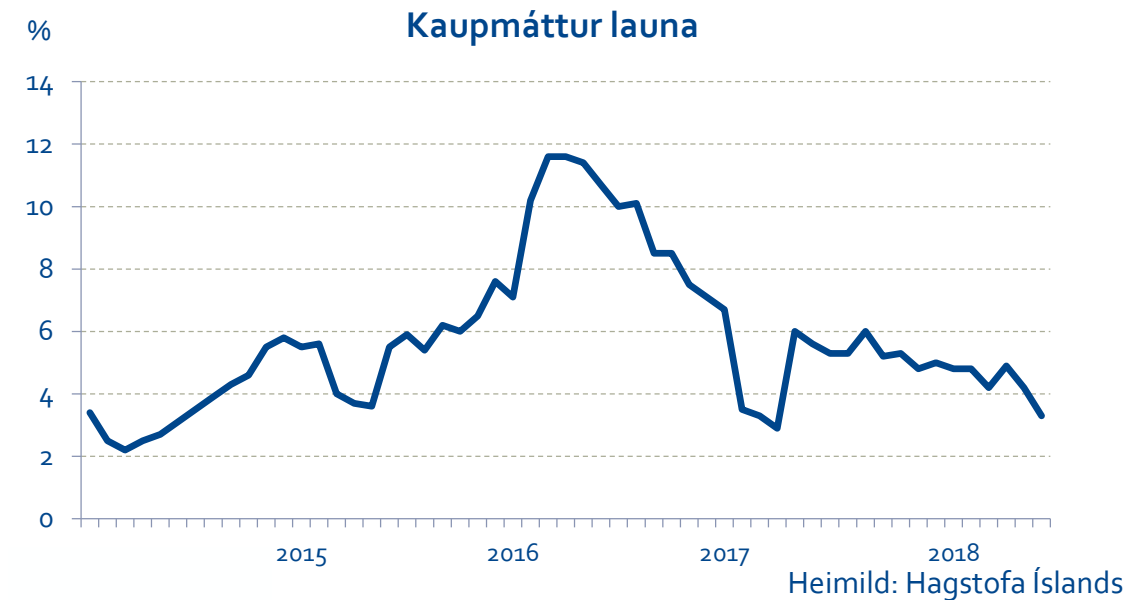
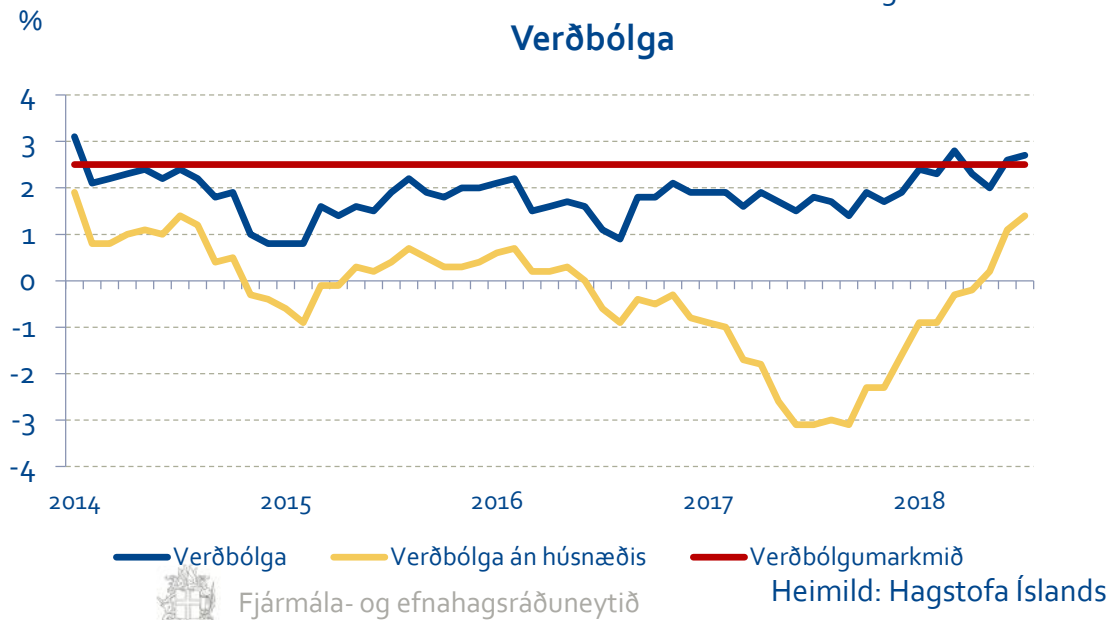
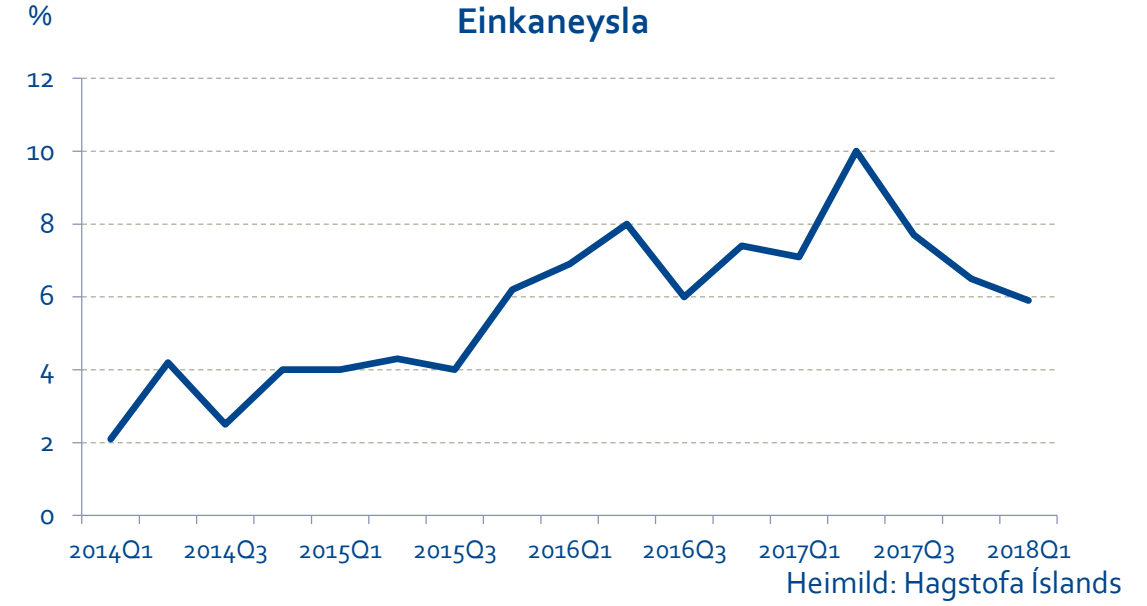
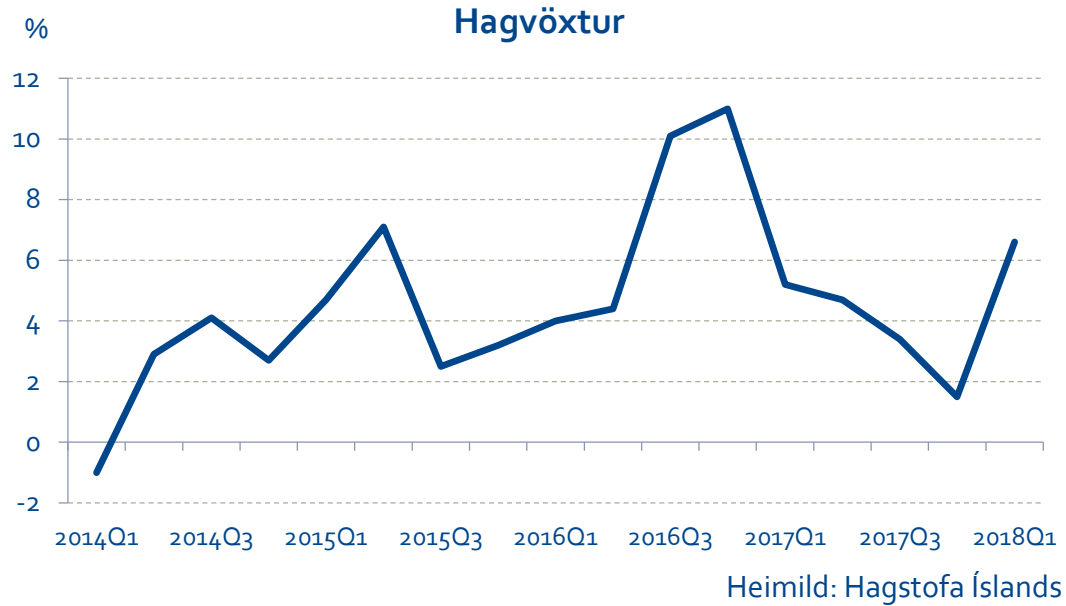

Hægir á hagvexti

- Hagvöxtur 2017, 3,6% (7,5%, 2016)
- Atvinnuleysi (mælt) í maí 2018, 3,9%
- Verðbólga
 - Vísitala neysluverðs, júlí 2018, 2,7%
 - Samræmd vísitala neysluv., júní 2018, 1,4%
- Jákvæður viðskiptajöfnuður
- 2,2 milljónir erlendir ferðamenn til Íslands árið 2017

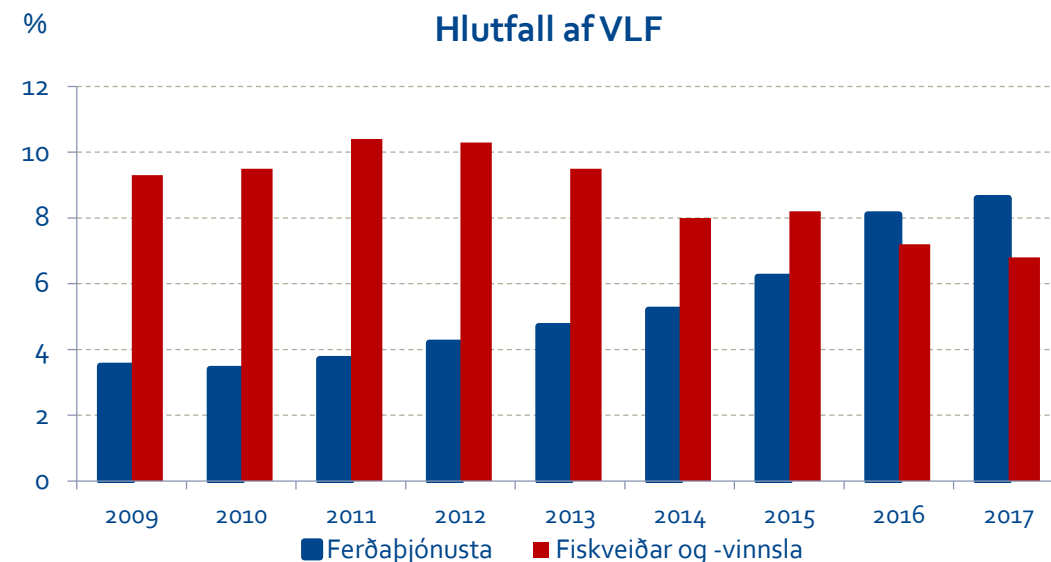
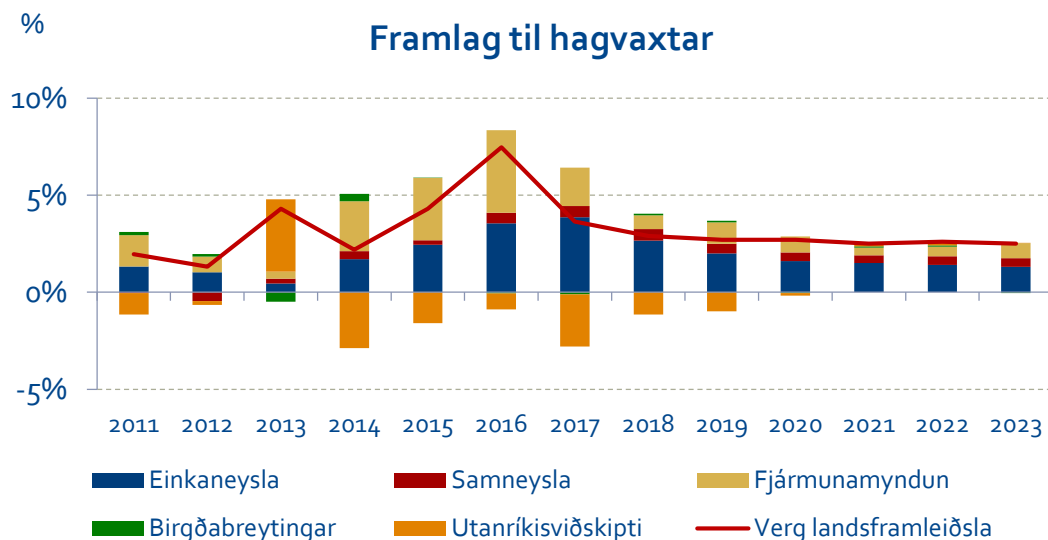

Þróun helstu hagstæða, ársbreyting

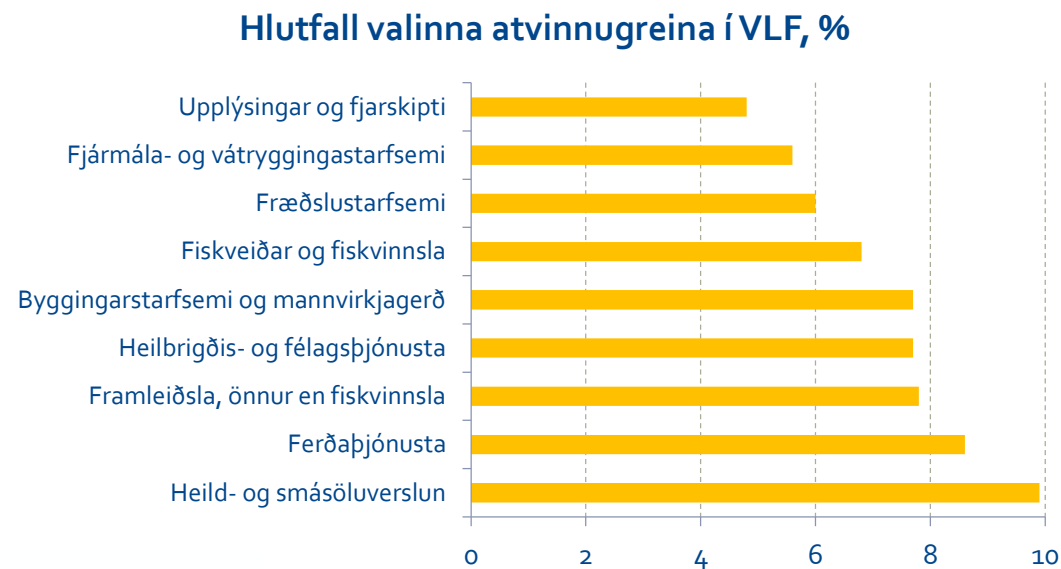

Samsetning hagvaxtar

- Gert er ráð fyrir að einkaneysla verði drifkraftur hagvaxtar á næstu árum auk þess sem fjárfesting og samneysla leggur sitt af mörkum
- Hlutur ferðaþjónustu í VLF hefur vaxið ár frá ári frá árinu 2010
- Hlutur ferðaþjónustu fór árið 2016 upp fyrir hlut fiskveiða og –vinnslu í VLF. Magn fiskveiða hefur þó ekki minnkað heldur hefur VLF aukist sem nemur aukningu ferðaþjónustunnar

Heimild: Hagstofa Íslands

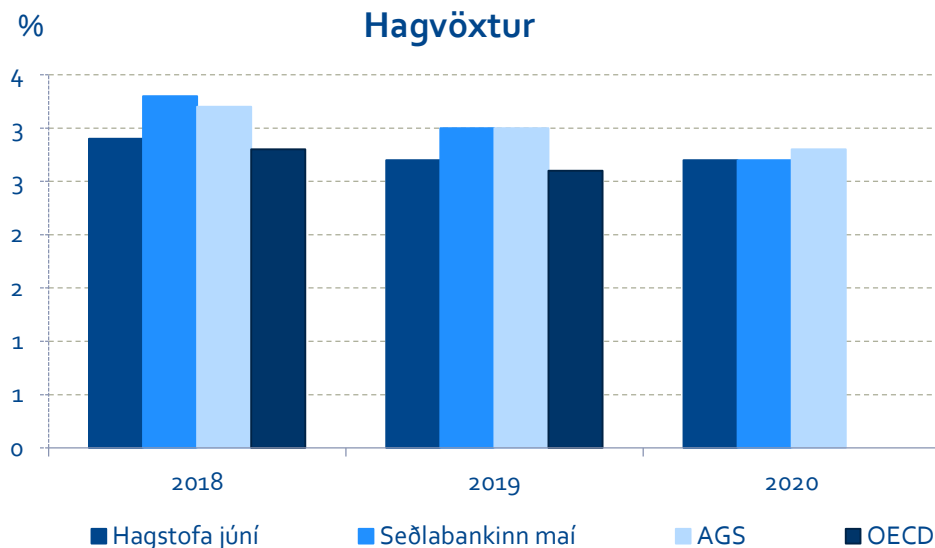

Heimild: Hagstofa Íslands

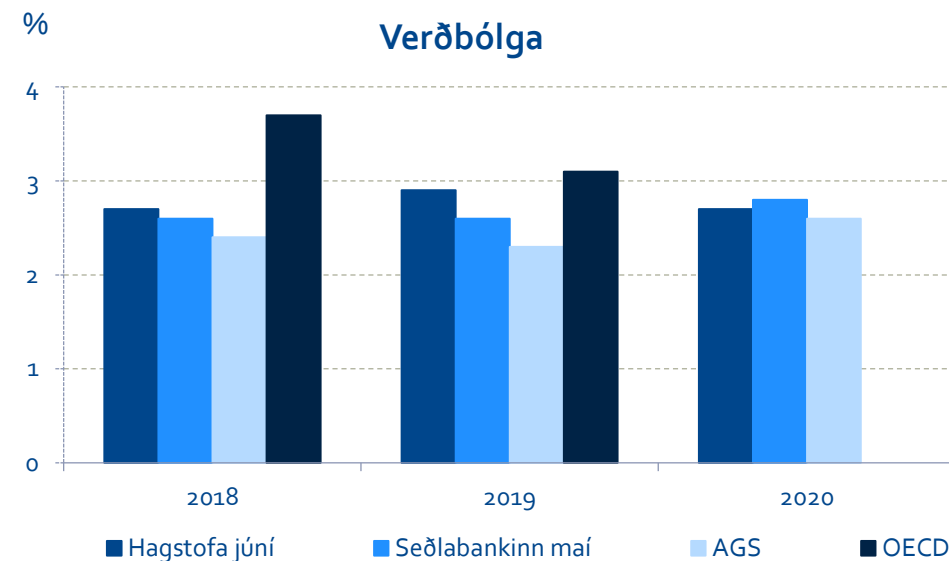

Hagspár

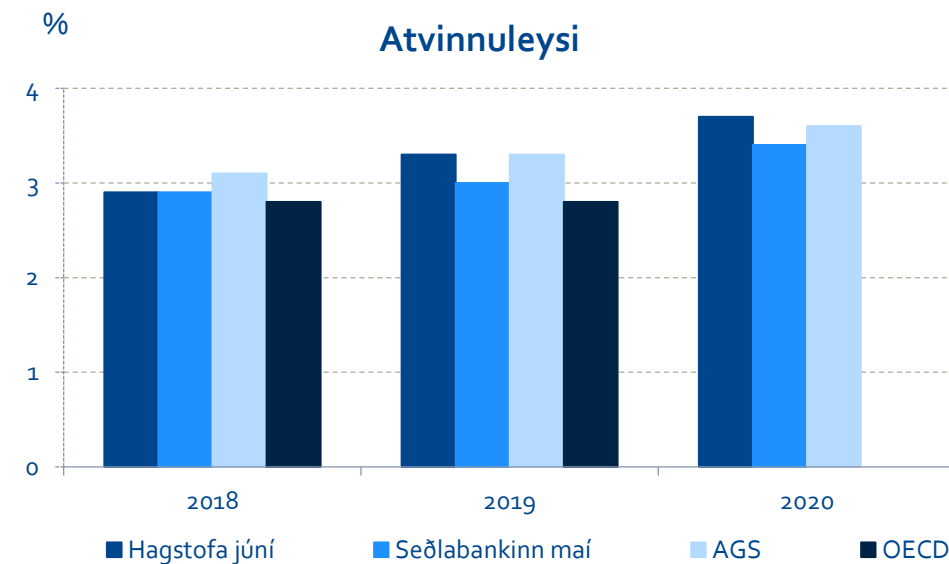
- Hagstofa Íslands spáir óbreyttum hagvexti í ár eða 2,9%
- Maí hagvaxtarspá Seðlabanki Íslands fyrir 2018 er nær óbreytt frá fyrri spá, eða 3,3%
- Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn (AGS) og OECD sendu í vor frá sér nýjar spár um íslenska hagkerfið
- Flestar spár (nema AGS) gera ráð fyrir því að verðbólga fari yfir markmið Seðlabankans (2,5%) á þessu ári

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

Helstu þjóðhagsstærðir - Þjóðhagsspá Hagstofunnar

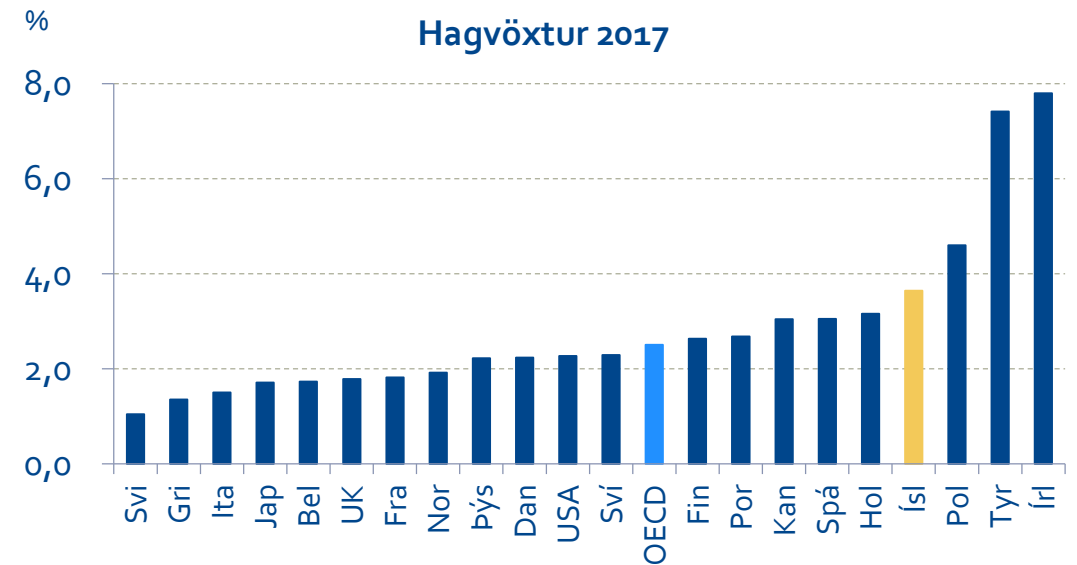
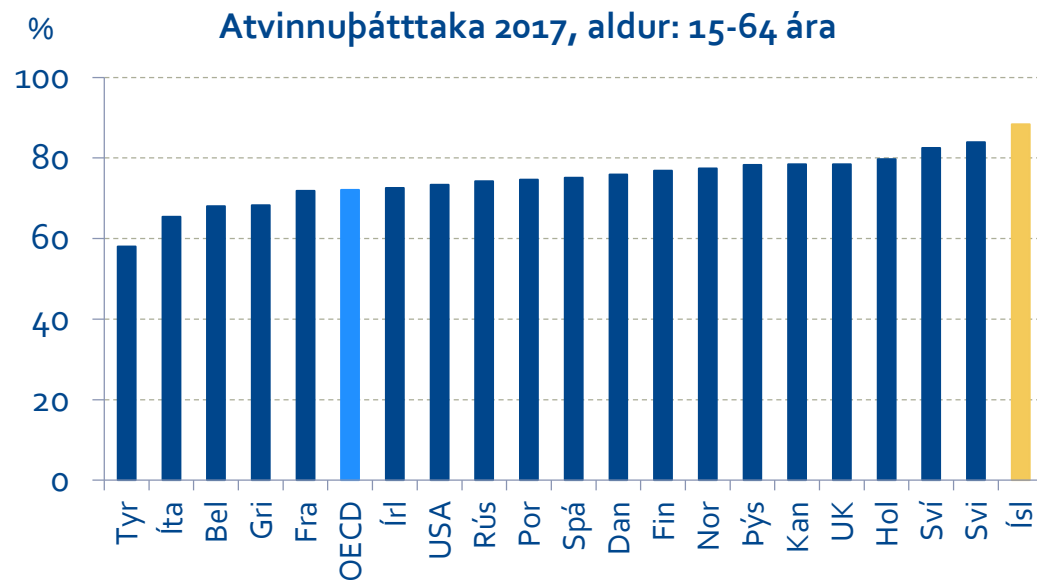
Magnbreyting frá fyrra ári – spá birt 1. júní 2018

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Einkaneysla	5,3	3,9	3,1	2,9	2,7	2,5
Samneysla	2,5	2,1	1,9	1,7	1,9	1,9
Fjármunamyndun	3,2	4,9	3,6	1,7	2,2	3,5
Atvinnuvegir	-1,9	3,1	1,7	-0,1	3,6	3,9
Íbúðarhúsnæði	20,9	12,4	8,2	5,4	4,8	3,6
Starfsemi hins opinbera	14,7	3,6	5,8	4,3	-7,5	1,6
Þjóðarútgjöld	4,2	3,8	2,9	2,4	2,4	2,5
Útflutningur alls	3,4	2,7	2,6	2,6	2,6	2,4
Innflutningur alls	6,4	5,1	3	2,4	2,3	2,5
Verg landsframleiðsla	2,9	2,7	2,7	2,5	2,6	2,5

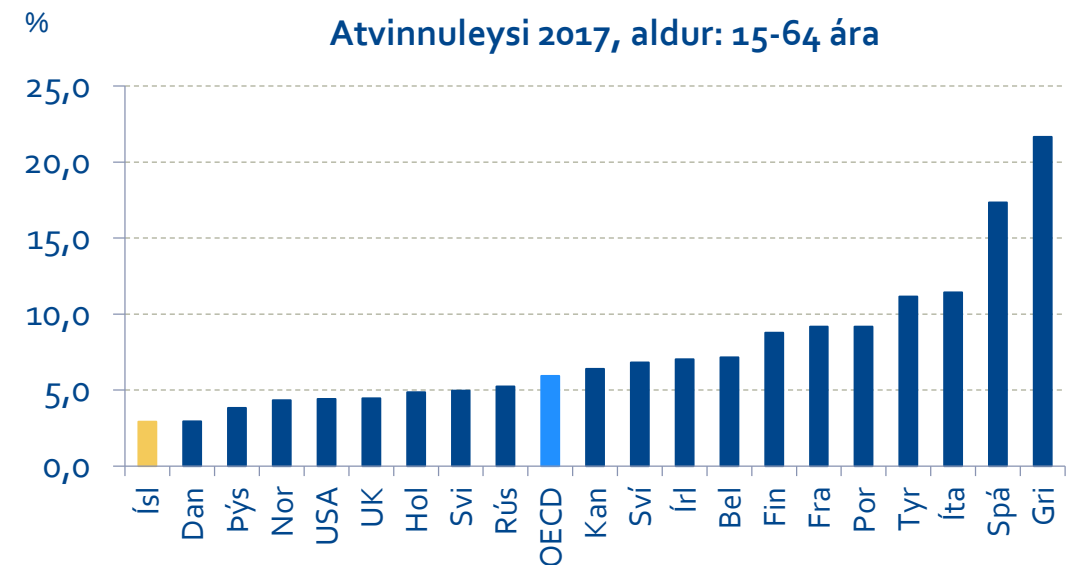

Alþjóðlegur samanburður

- Hægt hefur á hagvexti á Íslandi á árinu 2017 en hann er ennþá vel yfir meðaltali OECD
- Atvinnupátttaka er hér mest meðal ríkja OECD, bæði meðal karla og kvenna
- Atvinnuleysi á Íslandi var 3% á árinu 2017

Heimild: OECD

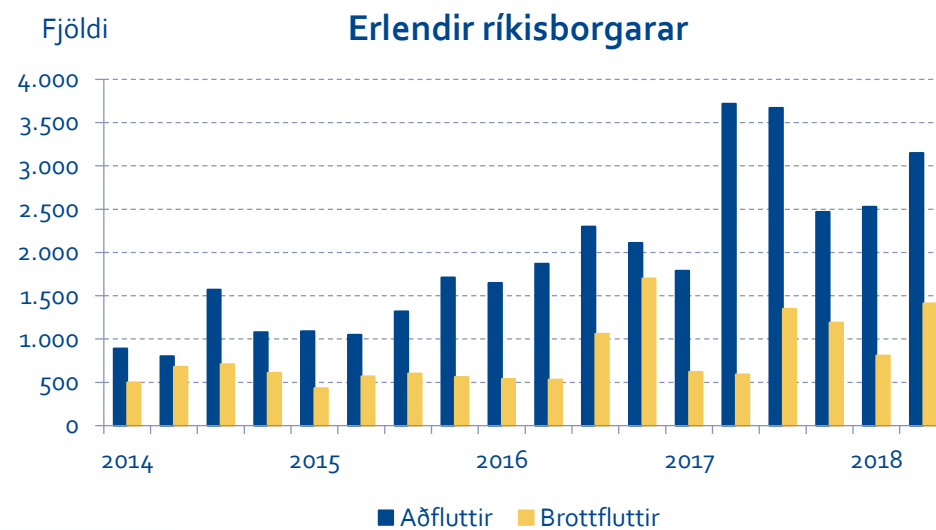
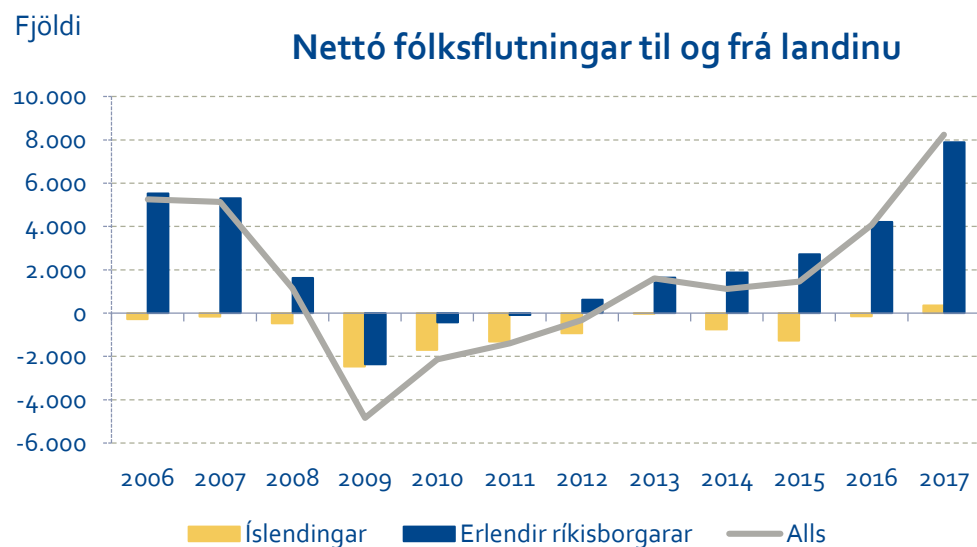
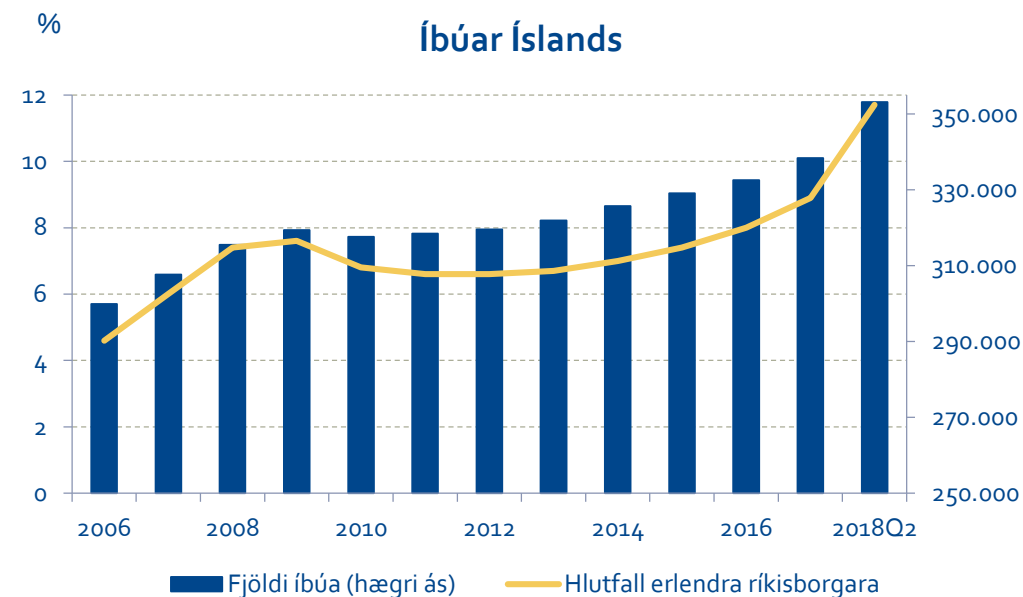

Heimild: OECD

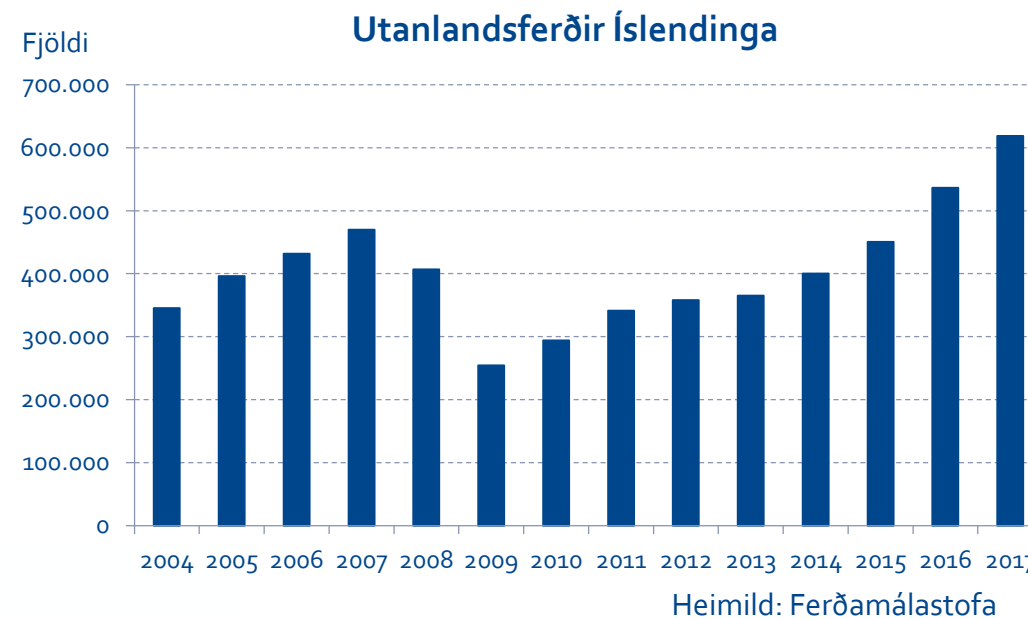
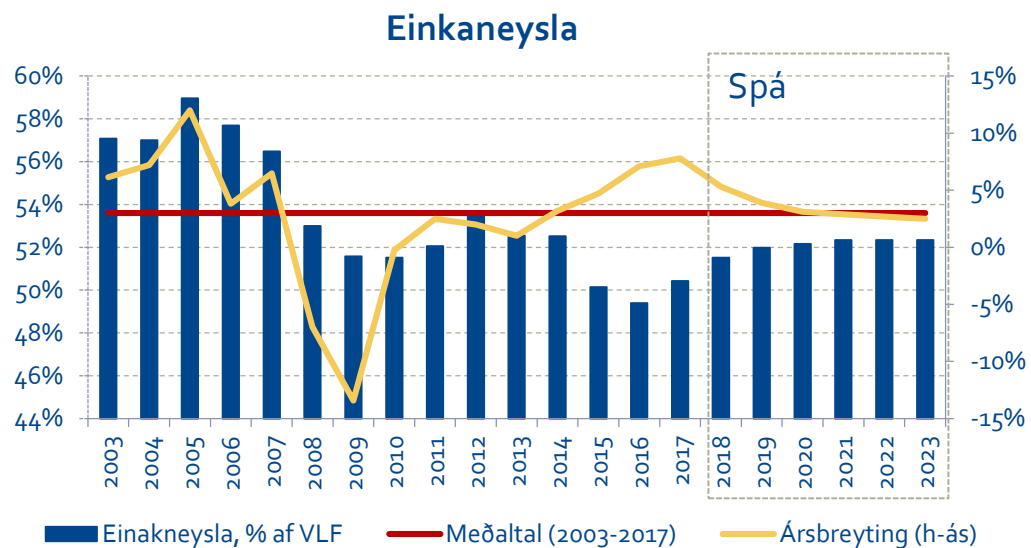
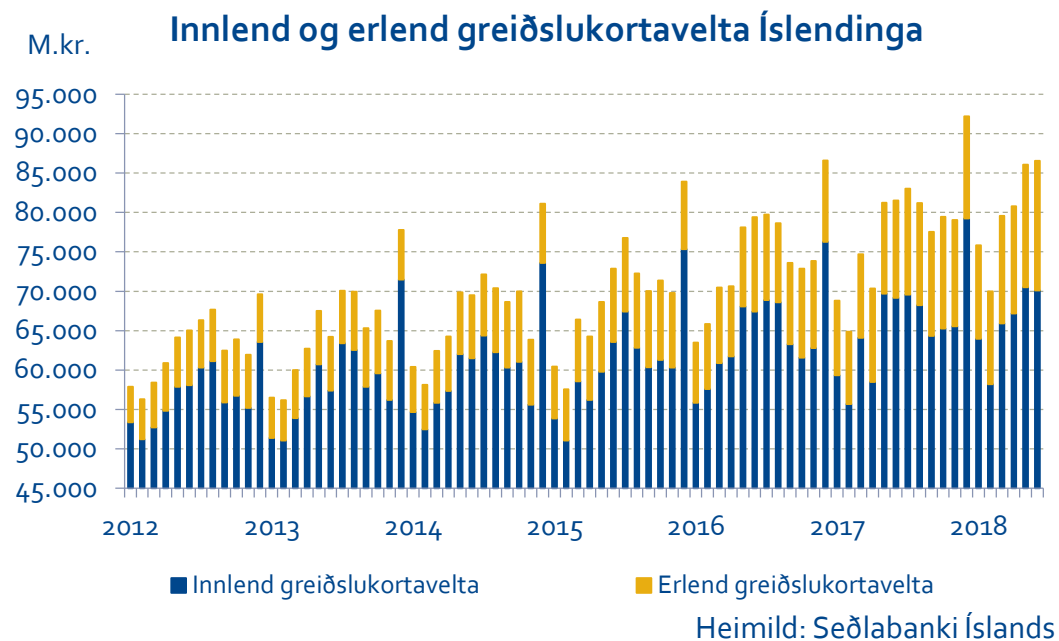
Íbúar

- Fjöldi íbúa á 2. ársfjórðungi 2018: 353.070
- Lífslíkur (2017): Karlar: 80,6, konur: 83,9
- Erlendir ríkisborgarar (2. ársfj. 2018): 41.280, eða 11,7% af íbúum Íslands
- Á öðrum ársfjórðungi 2018 fluttu 3.150 erlendir ríkisborgarar til landsins en 1.410 frá því

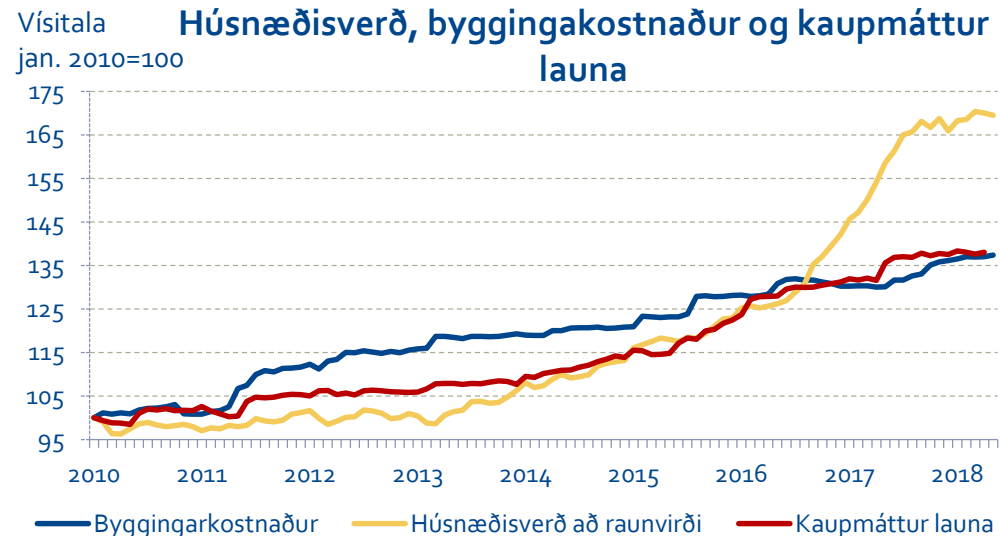
Einkaneysla

- Mikill vöxtur einkaneyslu frá árinu 2013
- Einkaneysla sem hlutfall af VLF er enn undir langtíma meðaltali
- Brottfarir Íslendinga frá Keflavíkurflugvelli hafa aukist, sérstaklega frá 2015
- Aukinn vöxtur í greiðslukortaveltu Íslendinga

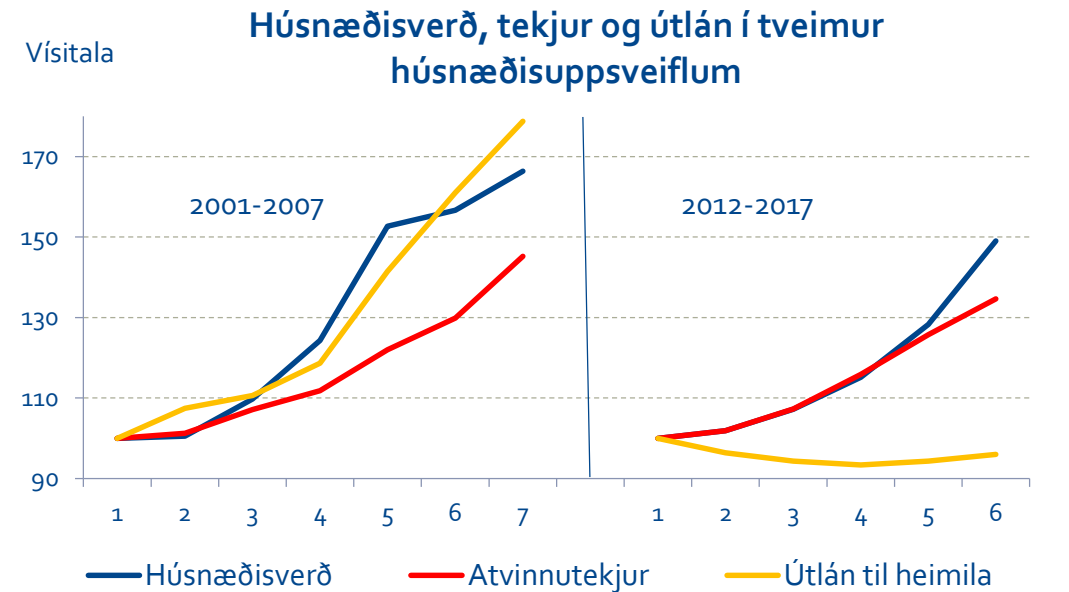

Húsnæðismarkaður

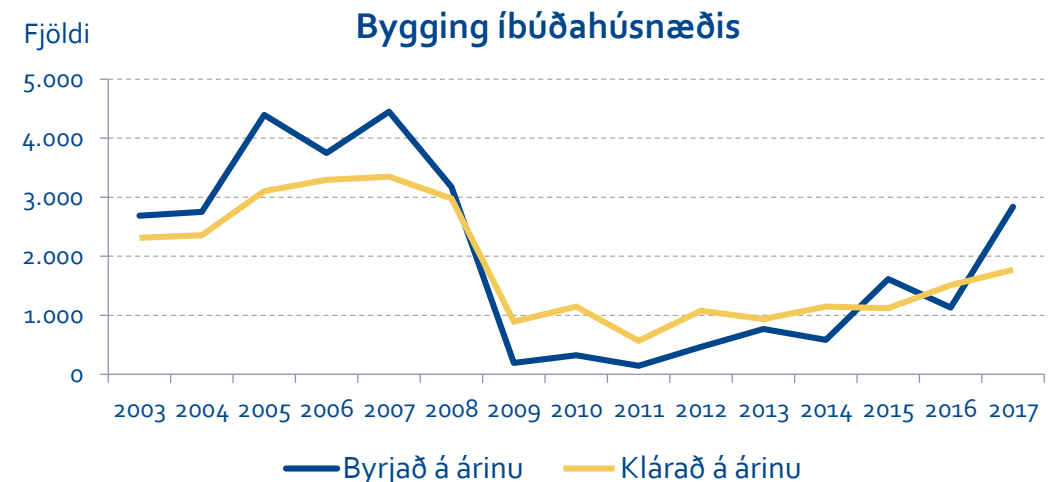
- Húsnæðisverð er hátt í sögulegu samhengi og virðist hafa hækkað umfram launavöxt frá árinu 2016
- Frá miðju ári 2017 hefur þó hægt á raunhækkun húsnæðisverðs
- Nýbyggingar íbúðahúsnæðis hafa ekki getað annað eftirspurn vegna íbúafjölgunar og aukningar ferðaþjónustu
- Íbúðafjárfesting hefur aukist verulega og er gerir hagspá Hagstofunnar ráð fyrir að aukningin verði 20,9% í ár og 12,4% á næsta ári

Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Seðlabanki Íslands

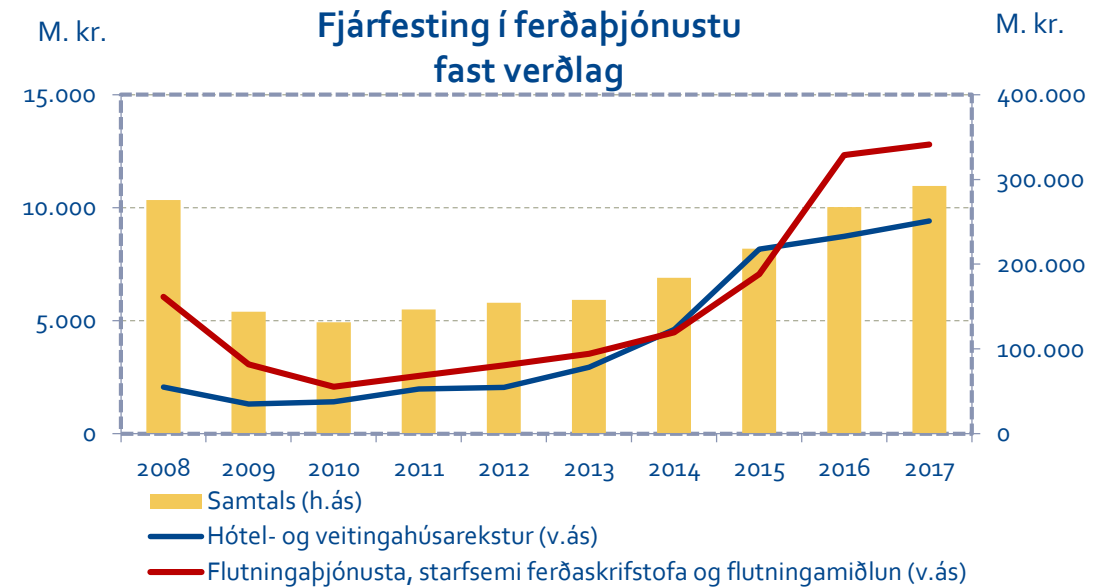

Heimild: Seðlabanki Íslands

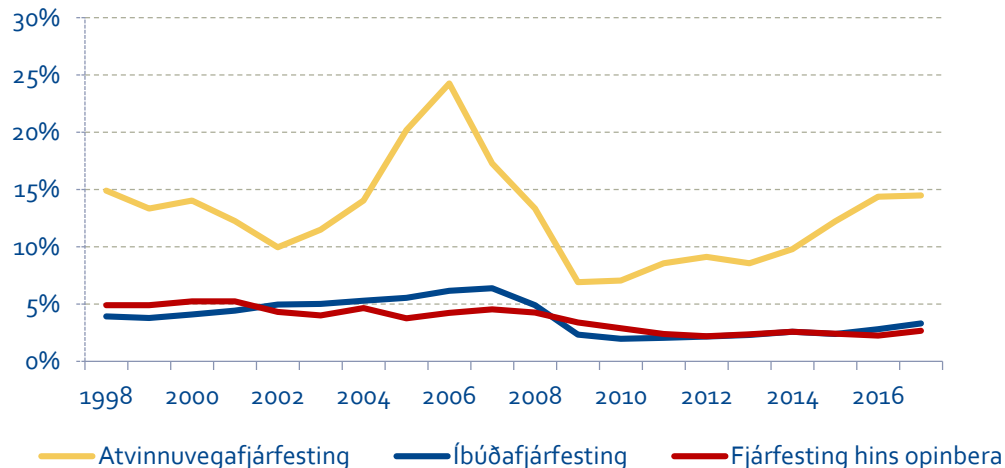
Fjárfesting

- Atvinnuvegafjárfesting hefur hækkað sem hlutfall af VLF á síðustu árum
- Lán til ferðaþjónustufyrirtækja hafa aukist verulega á undanförunum misserum í samræmi við aukna fjárfestingu í greininni
- Í lok ársins 2016 námu útlán til ferðaþjónustufyrirtækja 8,5% af lánum til einkageirans

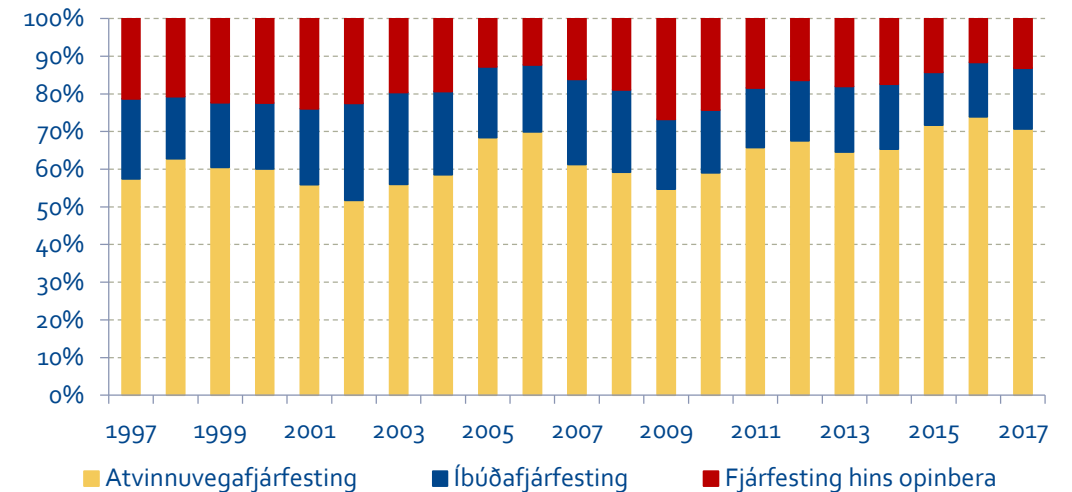

Heimild: Hagstofa Íslands

Fjárfesting, hlutfall af VLF

Fjárfesting, hlutfall af heild

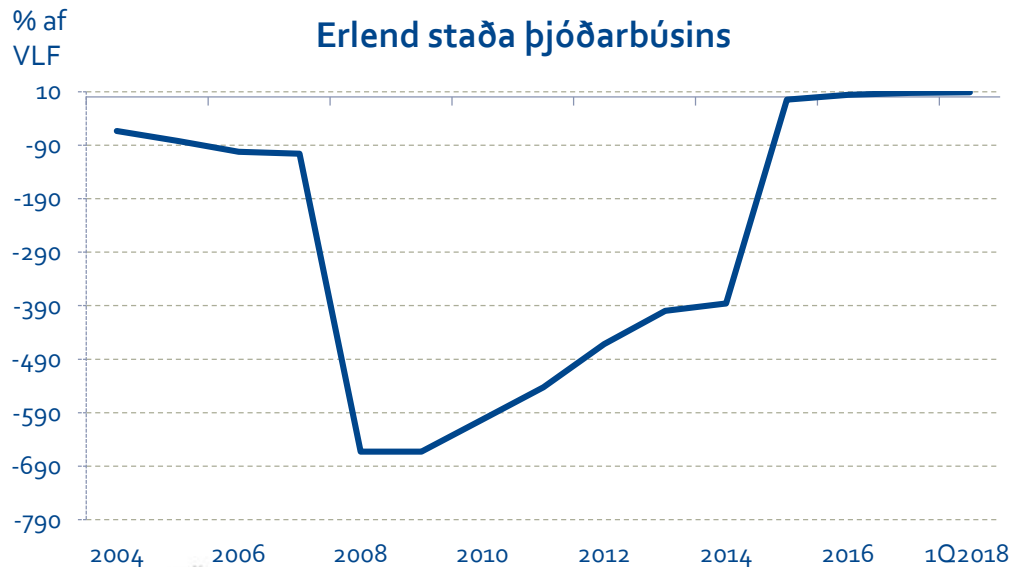

Heimild: Hagstofa Íslands

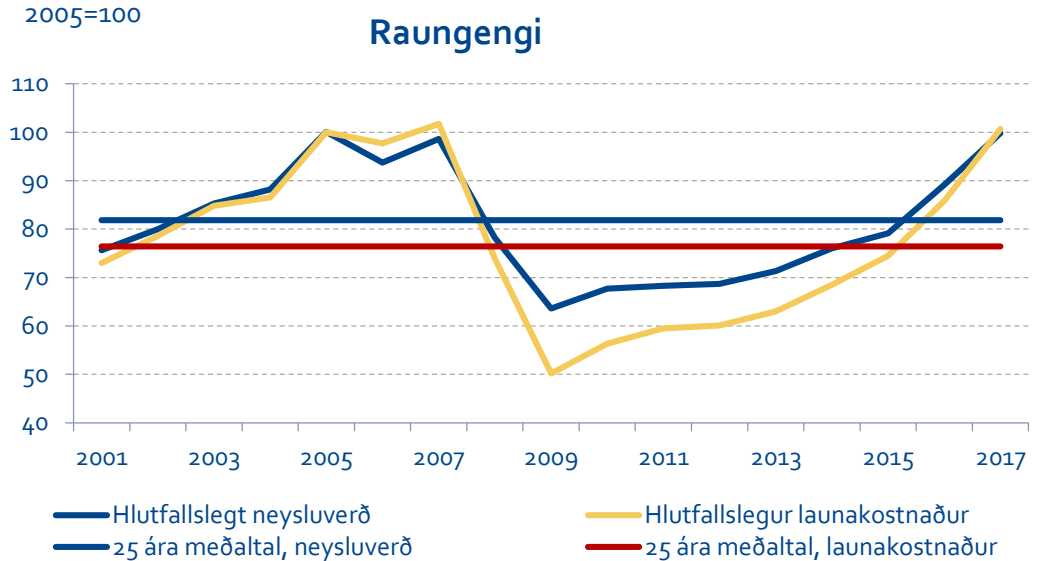
Ytri staða þjóðarbúsins

- Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð hefur hækkað verulega frá haustinu 2009. Raungengi miðað við hlutfallslegt verðlag lækkaði milli fjórðunga á þriðja ársfjórðungi.
- Hækkun raungengis má rekja að mestu leyti til hækkunar á nafngengi krónunnar
- Hrein erlend staða þjóðarbúsins hefur batnað verulega og var í fyrsta skipti jákvæð í lok ársins 2016. Í lok fyrsta ársfjórðungs 2018 stóð hún í 9% af VLF.

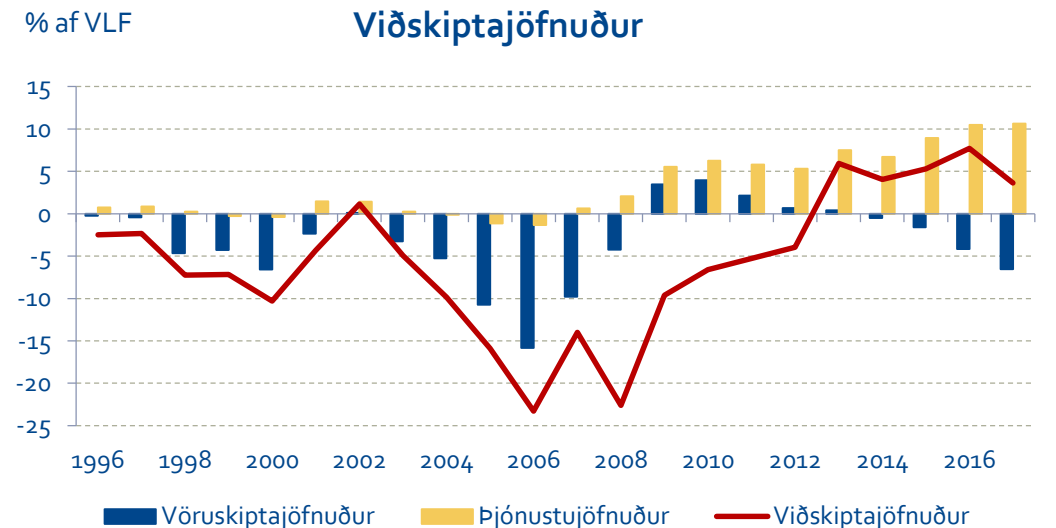

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Seðlabanki Íslands

Heimild: Seðlabanki Íslands

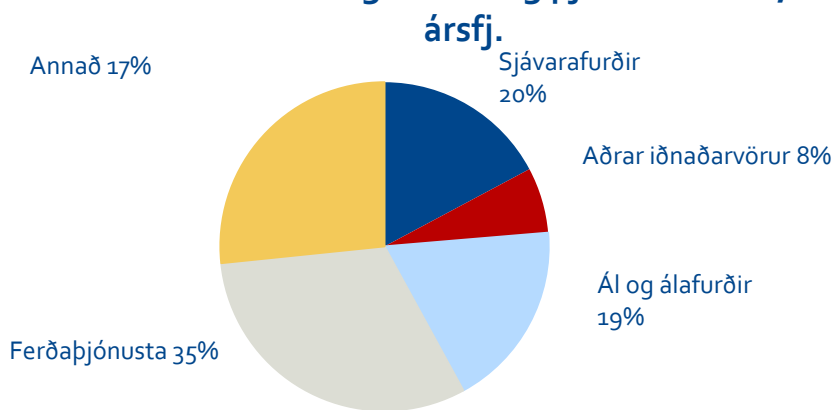

Heimild: Seðlabanki Íslands

Utanríkisviðskipti og viðskiptakjör

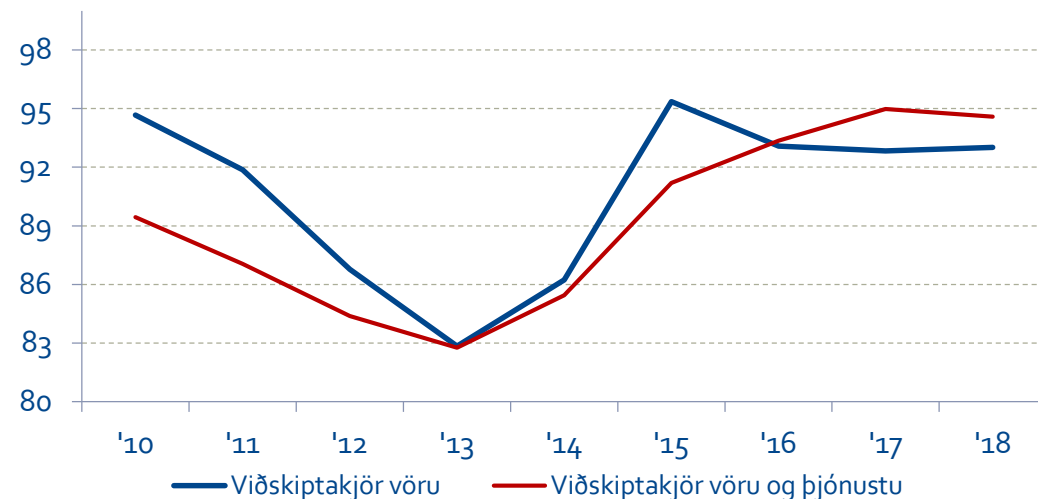
- Viðskiptakjör hafa batnað verulega og útflutningur vaxið hratt frá árinu 2013
- Hækkun gengis krónunnar stafar að miklu leyti af hröðum vexti ferðapjónustu, betri viðskiptakjörum og bættri ytri stöðu þjóðarbúsins
- Hlutfall ferðapjónustu af heildarútflutningi vöru og þjónustu árið 2017 hækkaði um 4 prósentustig frá fyrra ári og er nú 35%
- Afgangur á vöru- og þjónustujöfnuði á fyrsta ársfjórðungi 2018 nam 4,7 ma.kr.

Heildarútflutningur vöru og þjónustu 2018, 1. ársfj.

2005 = 100

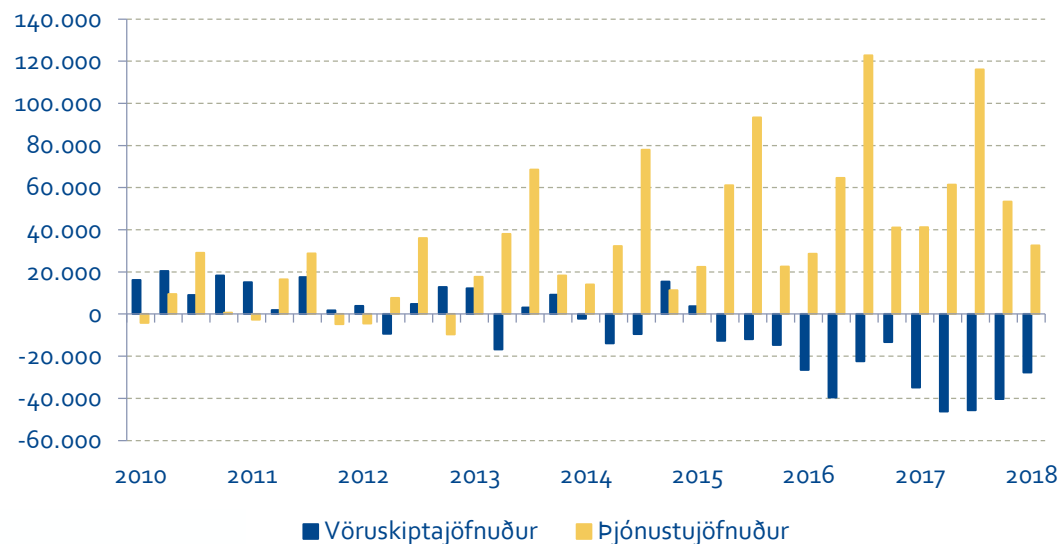
Viðskiptakjör

Heimild: Seðlabanki Íslands, PM 2018/2

M. kr.

Vöru- og þjónustujöfnuður, ársfj. tölur

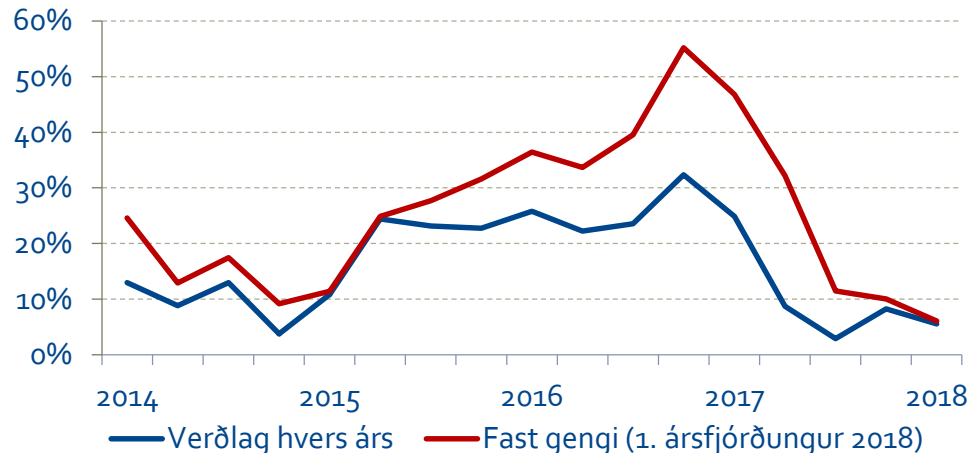

Utanríkisviðskipti

- Tekjur af erlendum ferðamönnum hérlandis og erlendis námu 95 ma.kr. á fyrsta ársfjórðungi 2018 og jukust um 5,5% á verðlagi hvers árs frá sama tímabili árið áður
- Þjónustujöfnuðurinn viðheldur viðskiptaafgangi
- Hlutur ferða- og samgönguþjónustu í þjónustuútflutningi nam 82% á fyrsta ársfjórðungi 2018, þar af var hlutur ferðaþjónustu 47%.

Vöxtur, frá sama tímabili árið áður

Vöxtur í útflutningi ferðaþjónustu

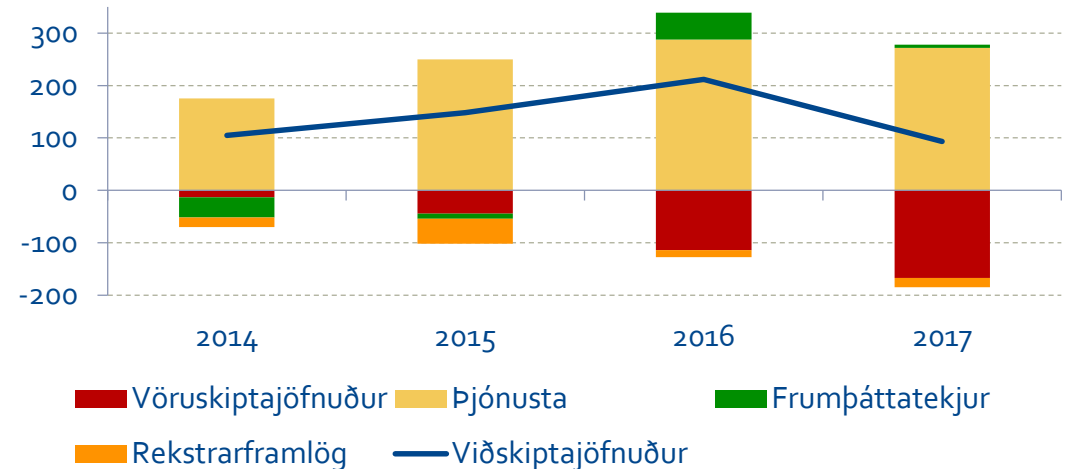

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands

Ma.kr.

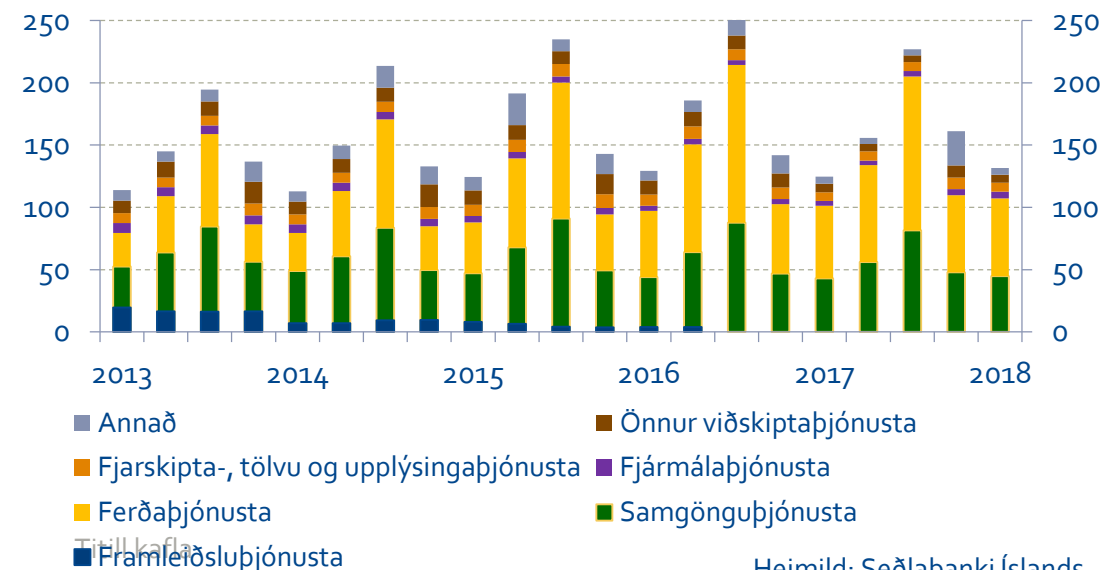
Viðskiptajöfnuður og undirliðir, á föstu gengi

Heimild: Seðlabanki Íslands

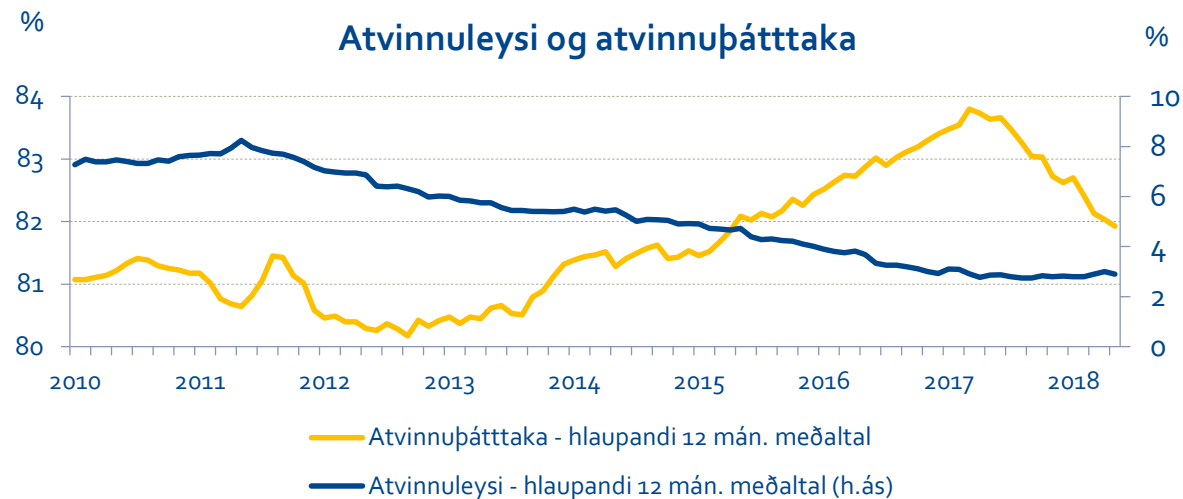
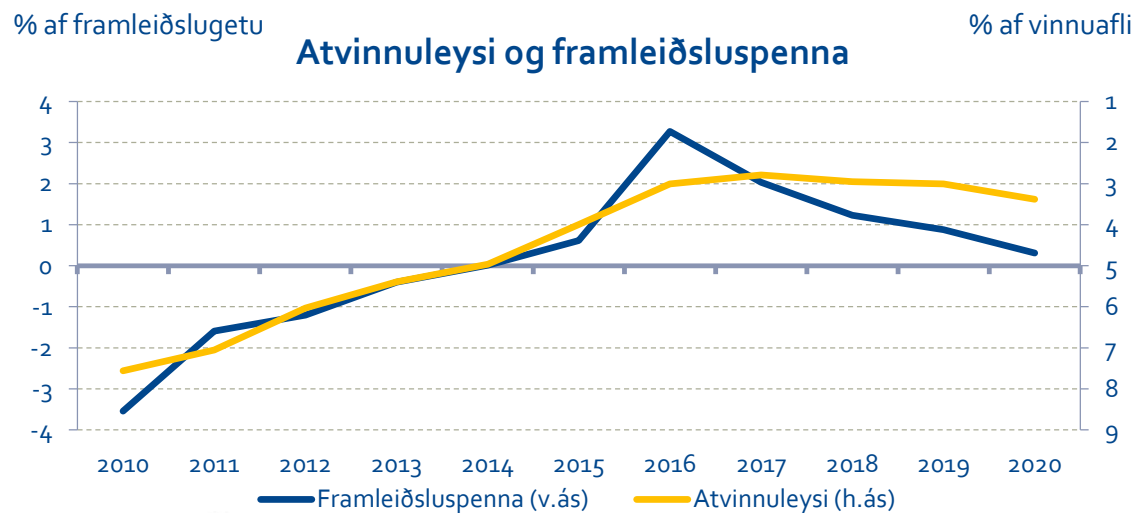
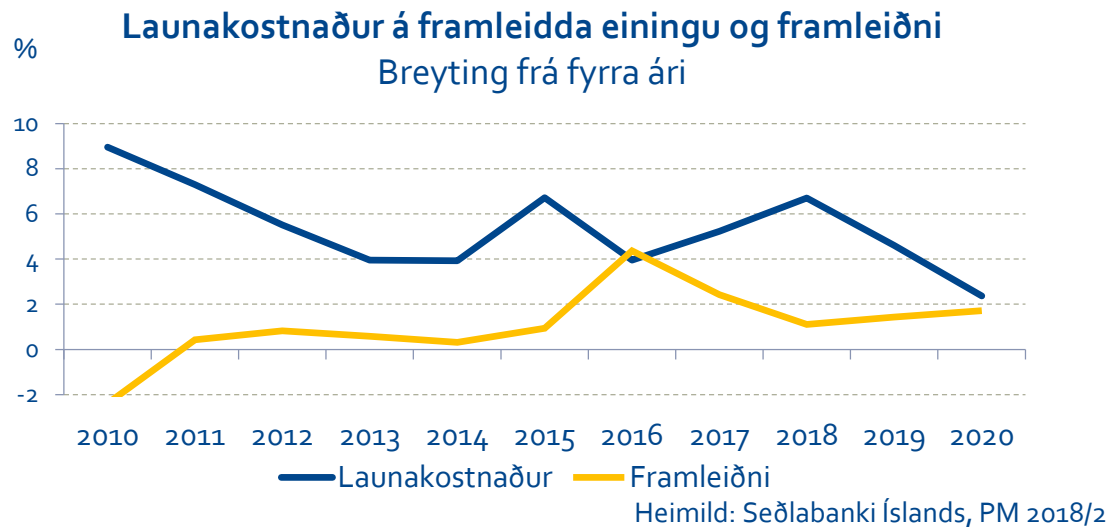
Ma. kr.

Útflutningur þjónustu, ma.kr. á föstu gengi

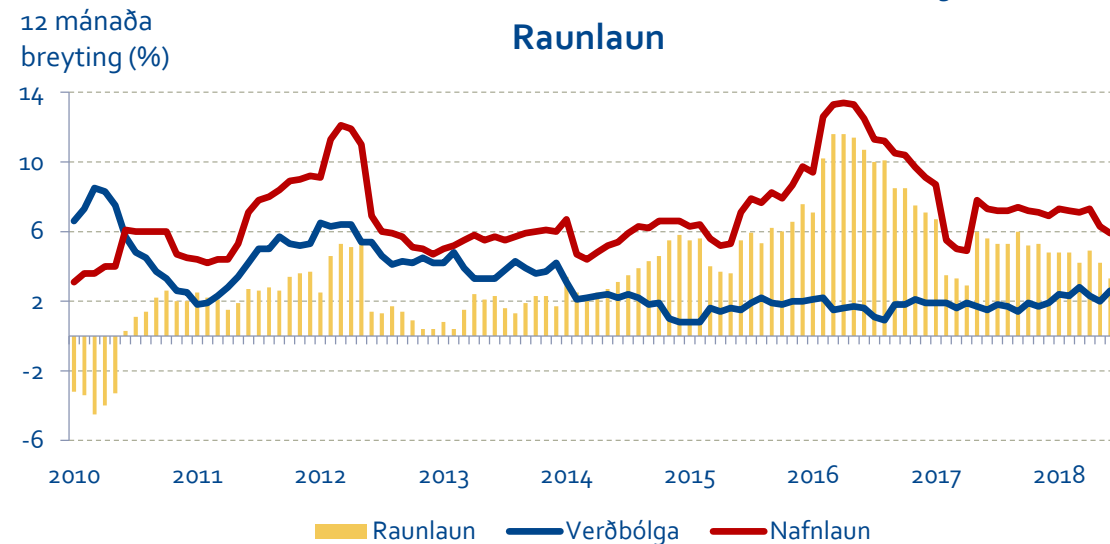

Heimild: Seðlabanki Íslands

Vinnumarkaður

Heimild: Hagstofa Íslands

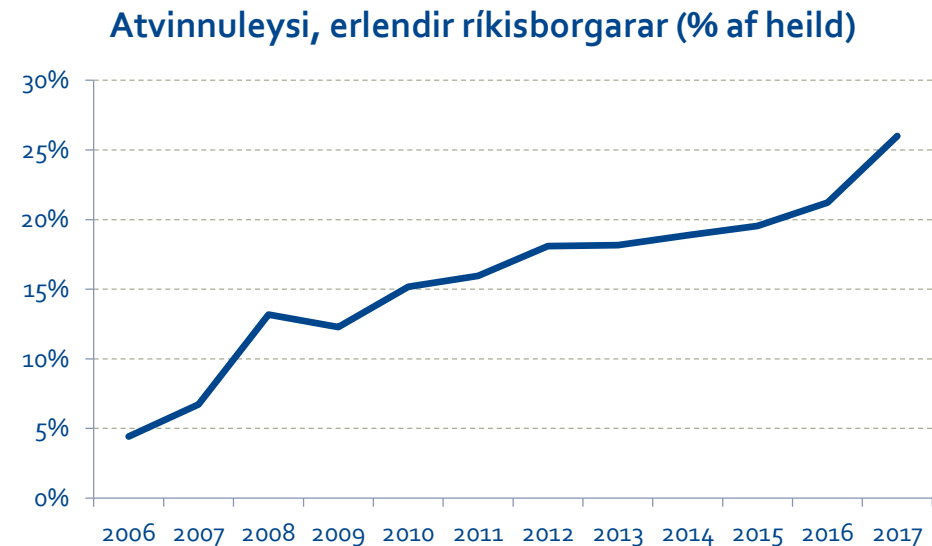
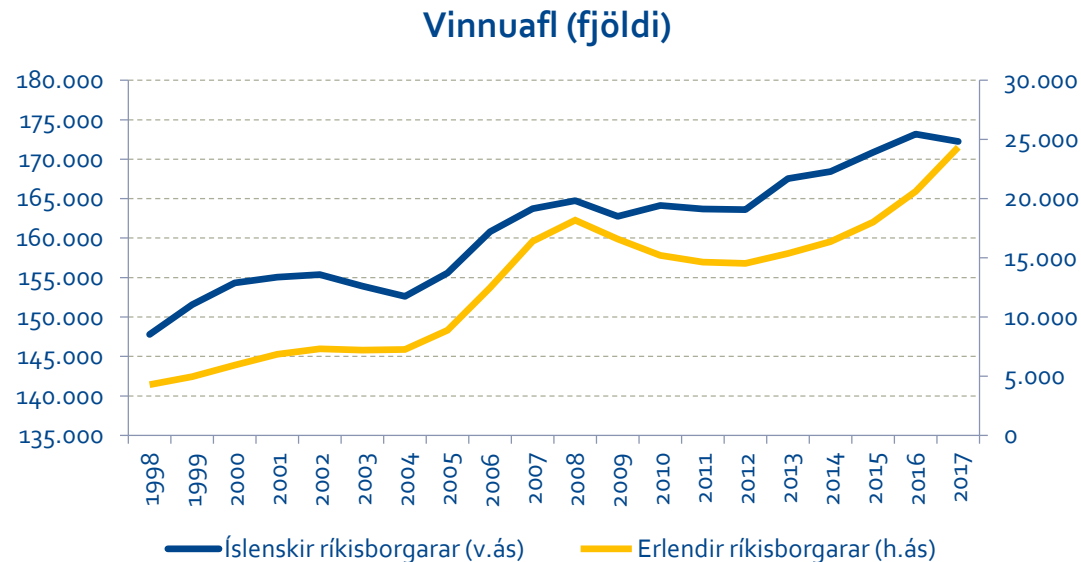

Heimild: Hagstofa Íslands

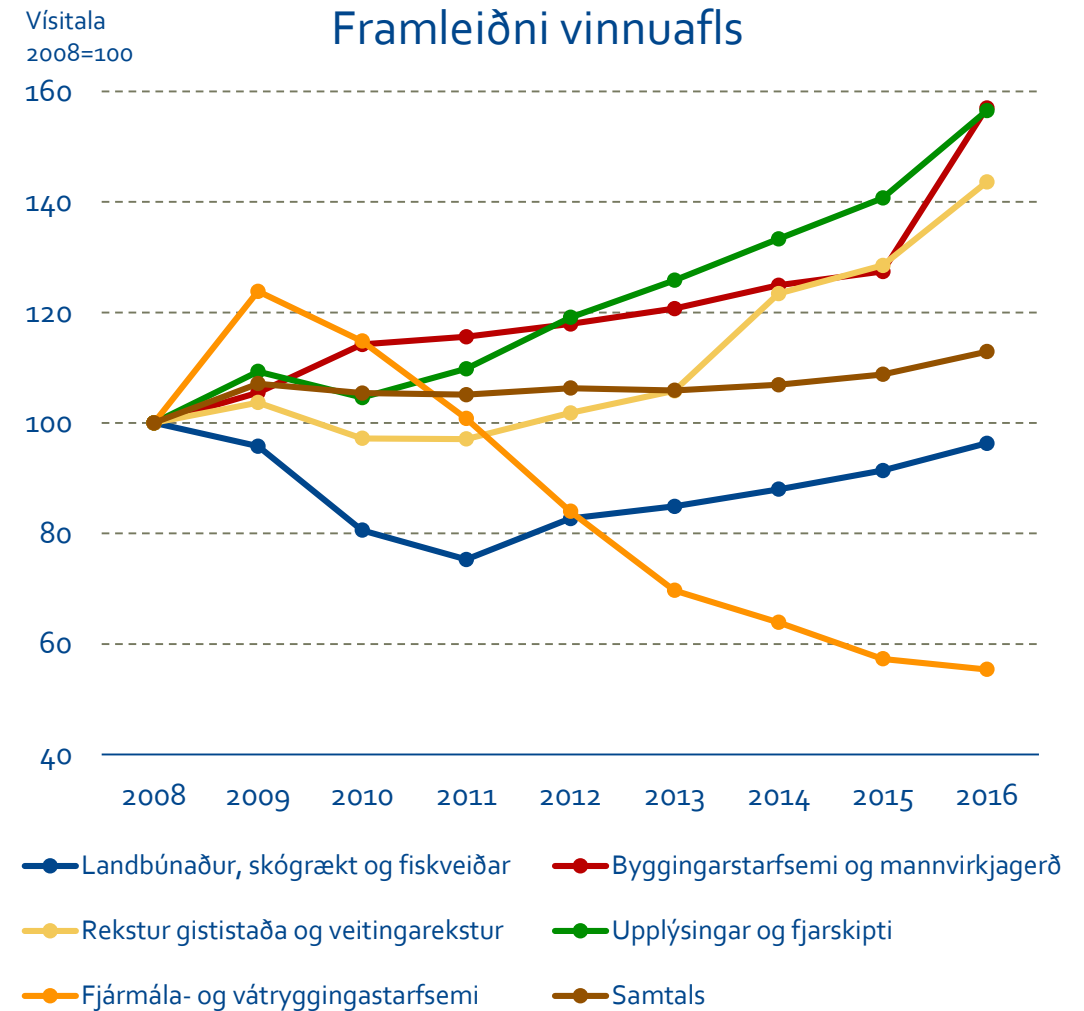
Vinnumarkaður

- Frá árinu 1996 voru flestir erlendir innflytjendur til Íslands pólskir ríkisborgarar, nema árið 2004, þegar portúgalskir ríkisborgarar voru fjölmennastir
- Í árslok 2017 voru 24.340 erlendir ríkisborgarar á vinnumarkaði, 12,4% af mannfjölda á vinnumarkaði
- Í árslok 2017 var hlutfall erlendra ríkisborgara af skráðu atvinnuleysi 26%

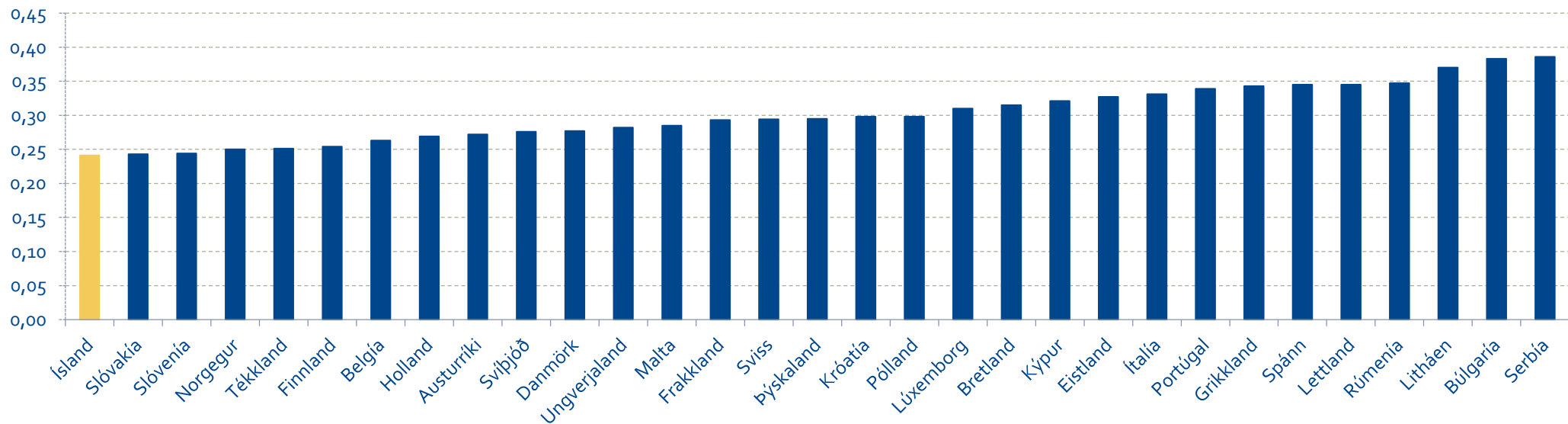
Framleiðni vinnuafls

- Framleiðni vinnuafls hefur aukist undanfarin ár
- Framleiðniaukningin var mest í byggingastarfsemi og mannvirkjagerð, ferðaþjónustu og í upplýsinga- og fjarskiptageiranum.
- Framleiðni er þó enn nokkuð minni en á hinum norðurlöndunum.

Gini-stuðullinn í Evrópu árið 2016

- Gini-stuðullinn er alþjóðlegur mælikvarði á tekjujöfnuð. Stuðullinn er frá 0, sem endurspeglar fullkominn jöfnuð (þegar allir hafa sömu tekjur) og 1, sem gefur til kynna fullkominn ójöfnuð.
- Gini-stuðullinn er hvergi í Evrópu lægri en á Íslandi

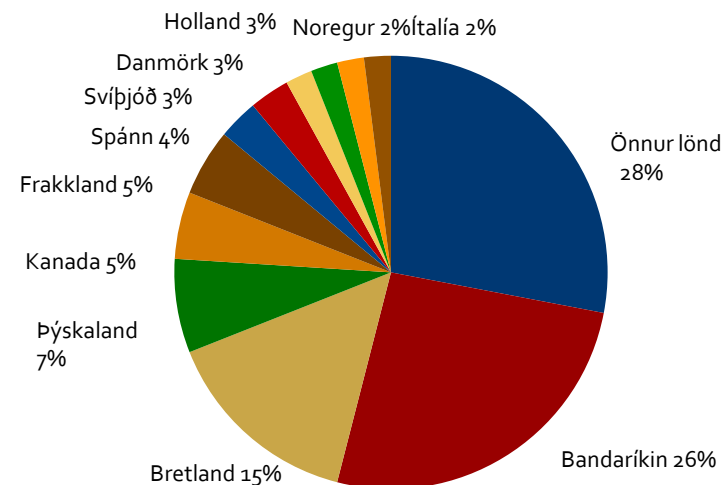
Heimild: Eurostat

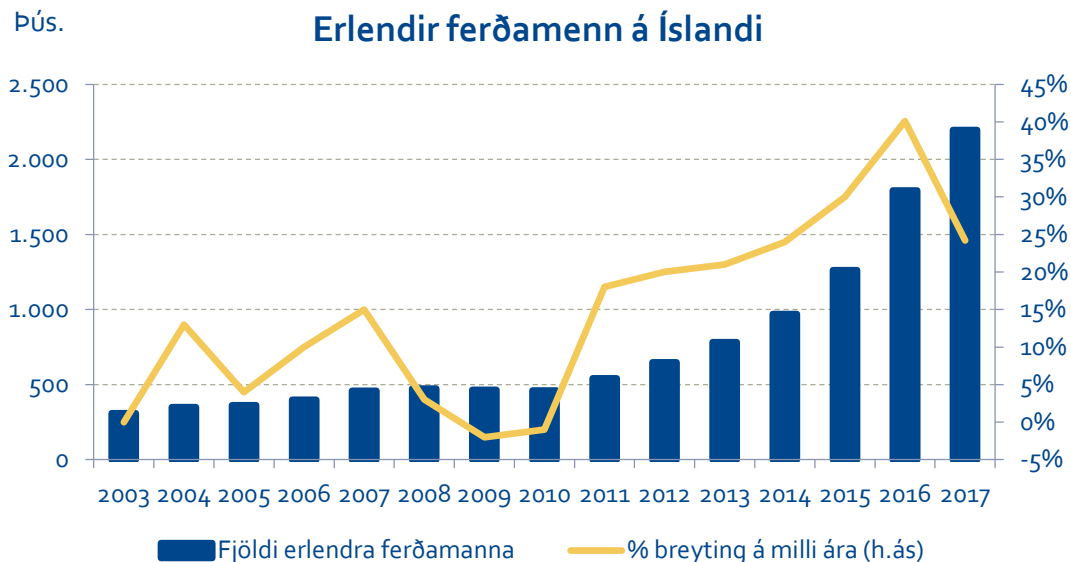
Ferðapjónusta

- Heildarfjöldi erlendra ferðamanna til Íslands var um 2,2 milljónir árið 2017. Það er 24% aukning frá 2016
- Hægir verulega á fjölgun ferðamanna
- Bandaríkjamenn og Bretar eru fjölmennastir af erlendum ferðamönnum í Leifsstöð eða 41% af öllum ferðamönnum á árinu 2017

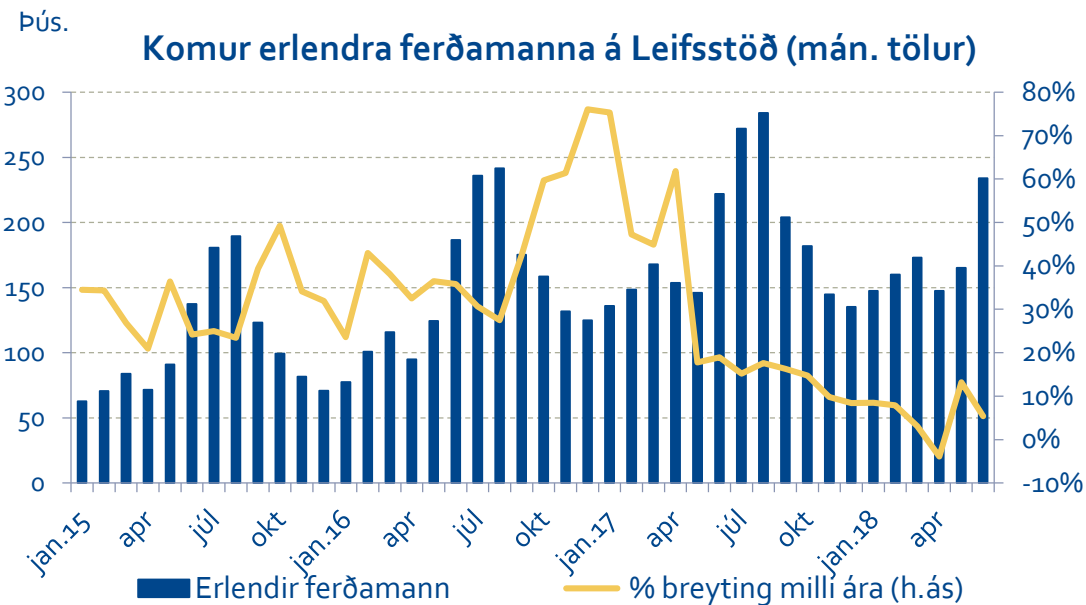
Erlendir ferðamenn í Leifsstöð 2017

Heimild: Ferðamálastofa

Heimild: Ferðamálastofa

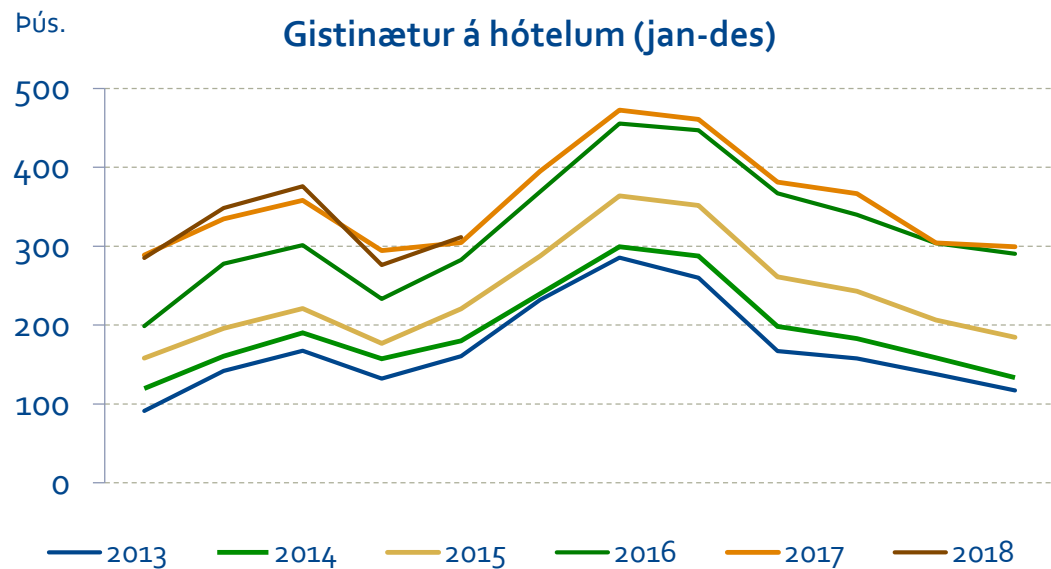

Heimild: Ferðamálastofa

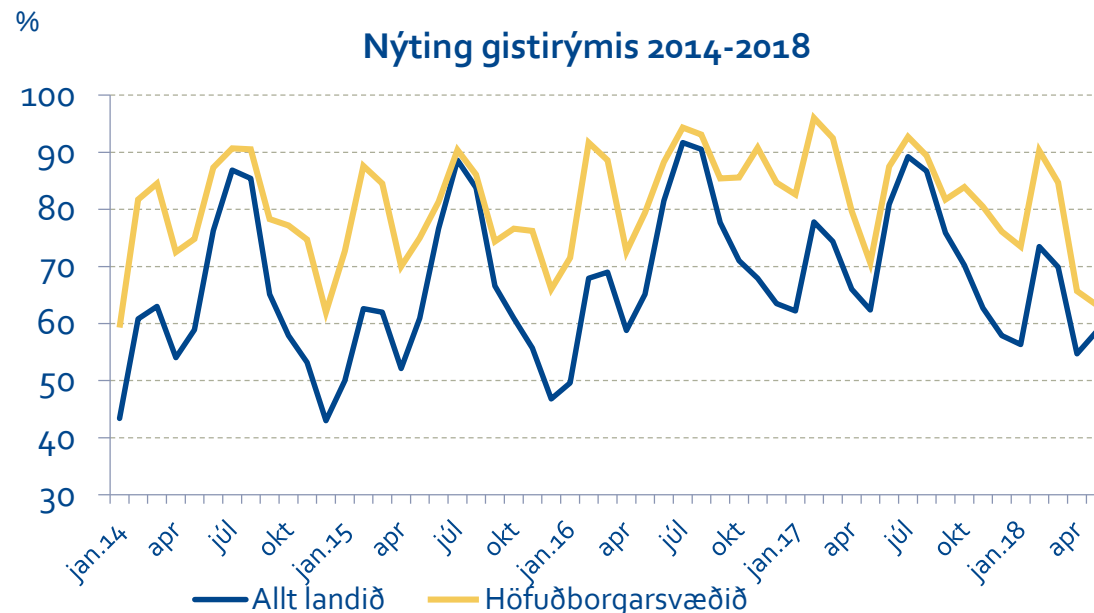
Ferðapjónusta

- Gistinóttum á hótélum fjölgaði um 2% í maí frá sama mánuði árið áður
- Fjöldi gistinátta jókst um 10% milli 2016 og 2017
- Dregið hefur úr nýtingu gistirýmis. Herbergjanýting í maí á höfuðborgarsvæðinu var 63,4%, sem er lækkun um 7 prósentustig frá maí í fyrra þegar hún var rúm 70%. Á sama tíma hefur framboð gistirýmis á höfuðborgarsvæðinu aukist um 3% mælt í fjölda herbergja

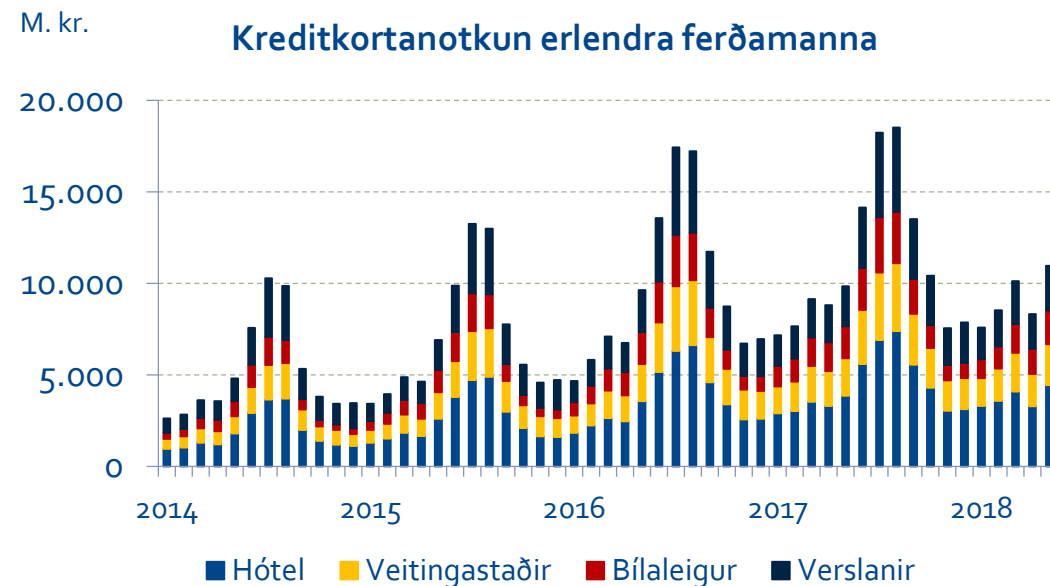

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Hagstofa Íslands

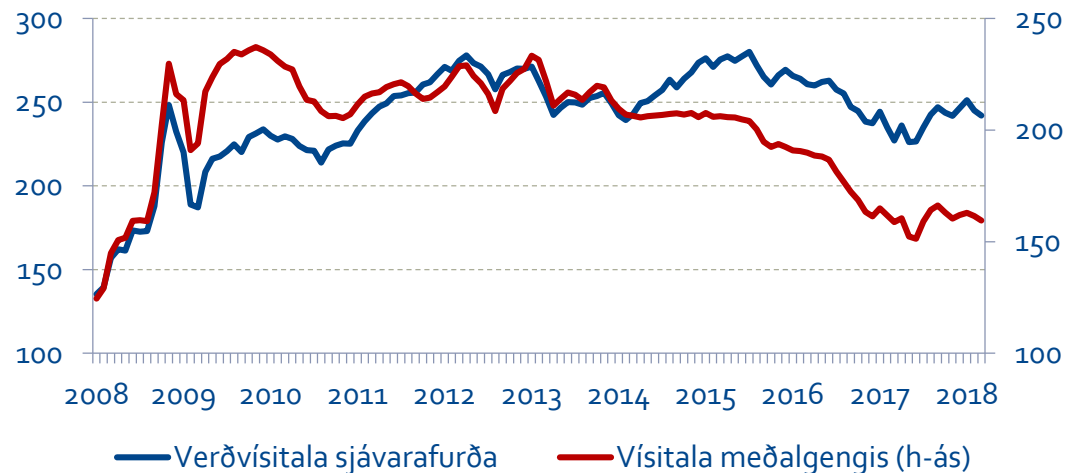
Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Rannsóknarsetur verslunarinnar

Sjávarútvegur

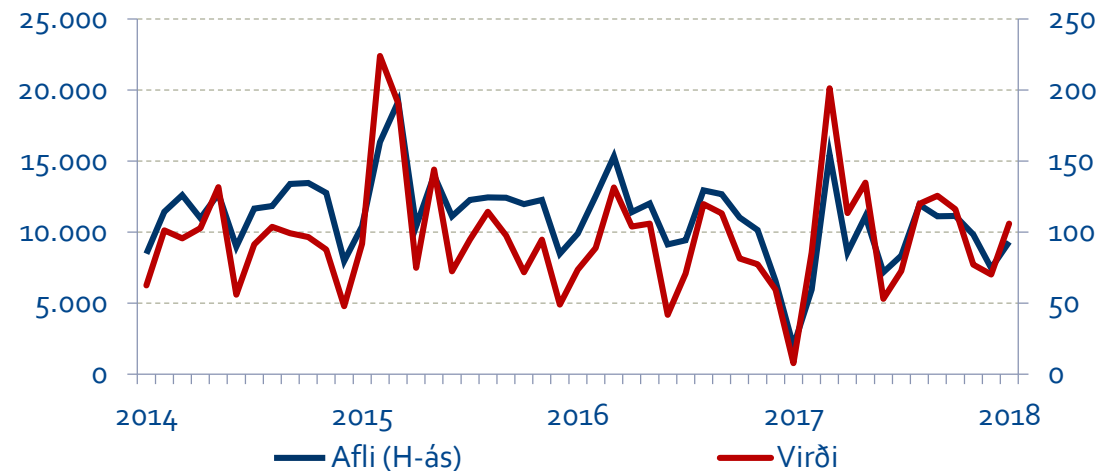
Verð sjávarafurða og gengi

M.kr.

Afli og verðmæti, mánaðar tölur

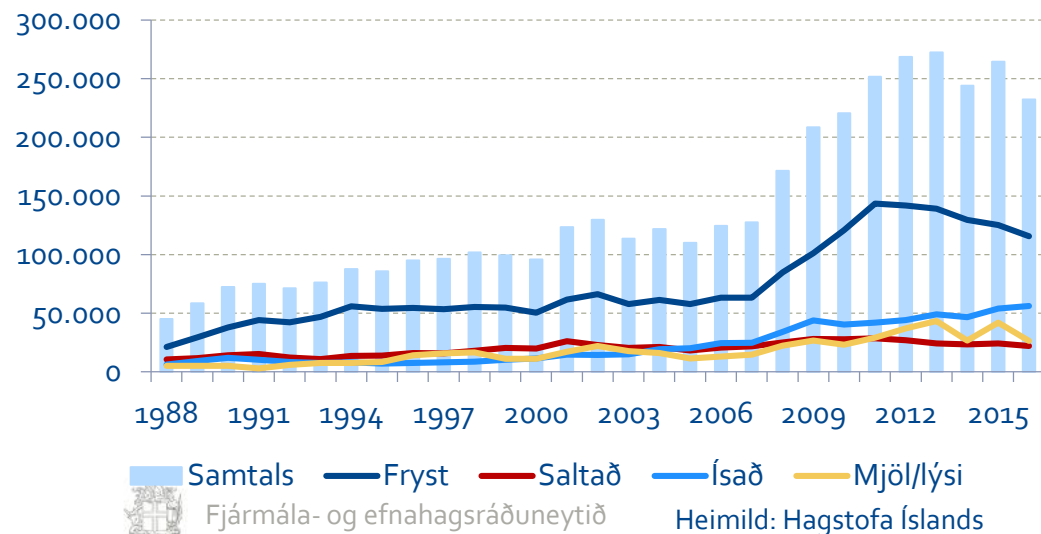
Þús. tonn

Heimild: Hagstofa Íslands

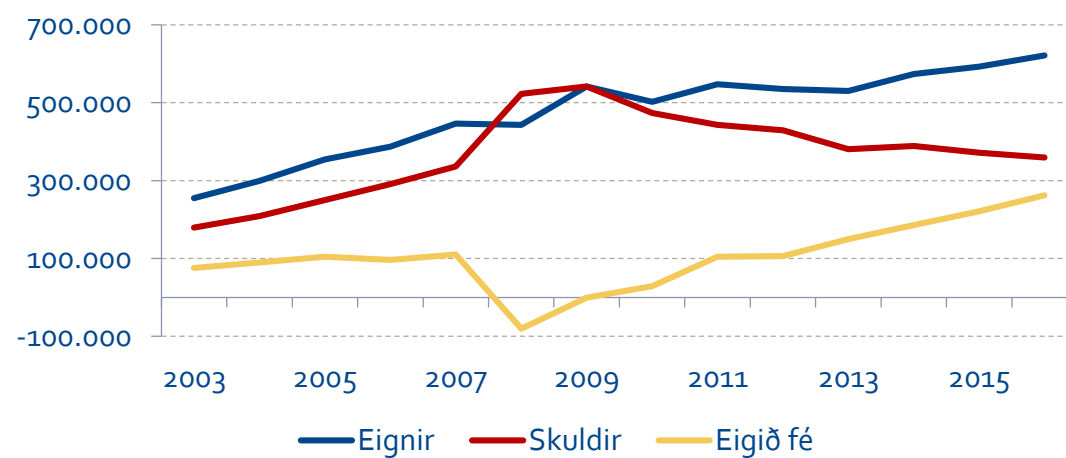
M.kr.

Útfluttar sjávarafurðir, virði

M.kr.

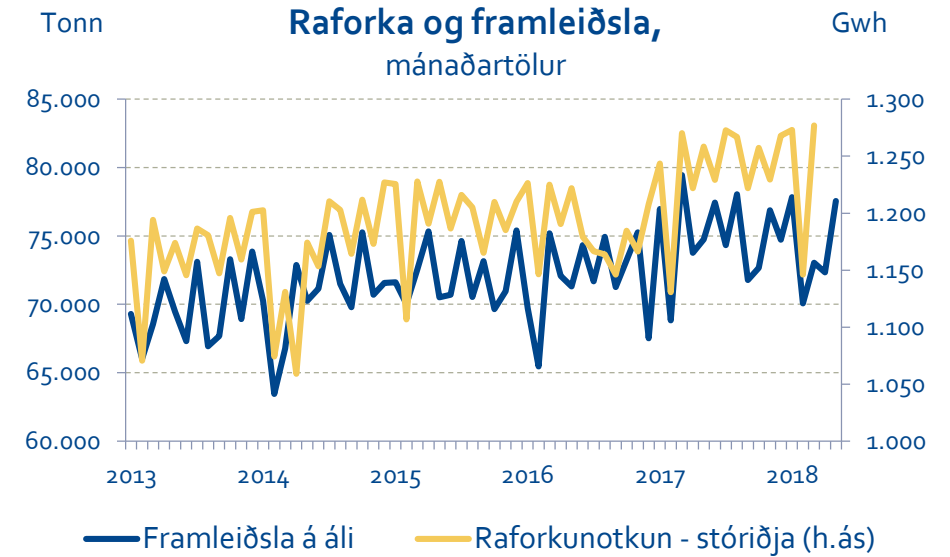
Afkoma sjávarútvegsins

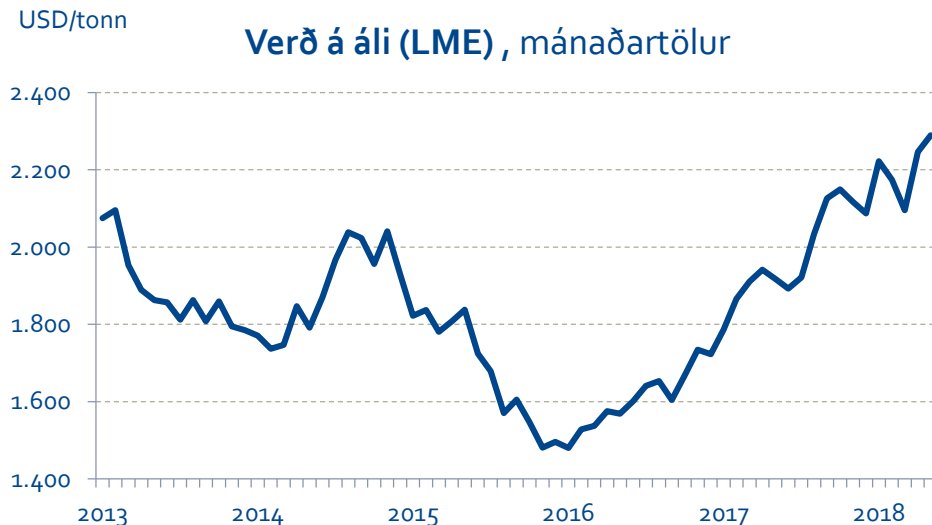
Heimild: Hagstofa Íslands

Álið

- Þrjú álver eru starfandi í landinu, Fjarðarál á Reyðarfirði, Alcan í Straumsvík og Century Aluminium á Grundartanga
- Útflutningur áls var um 17% af öllum útflutningi vöru og þjónustu frá landinu á árinu 2017
- Álver á Íslandi kaupa um 72% allrar raforku á Íslandi

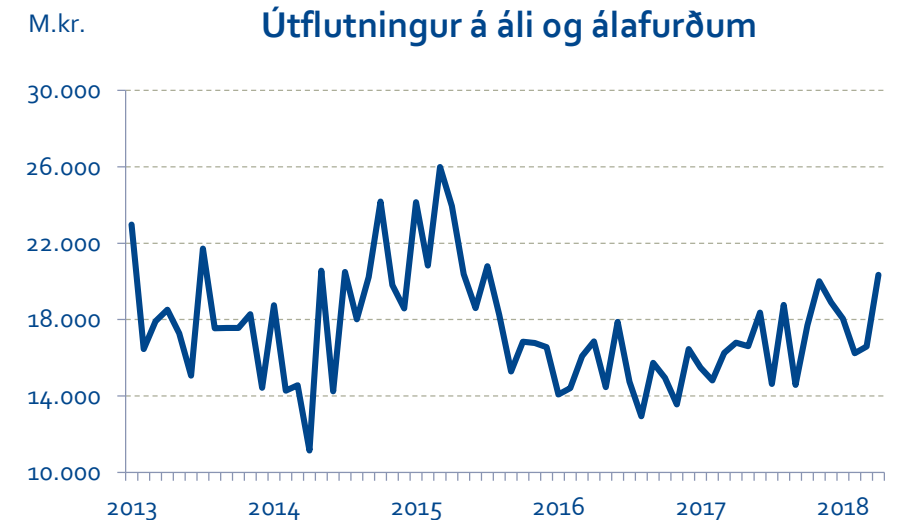

Heimild: Hagstofa Íslands

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Hagstofa Íslands

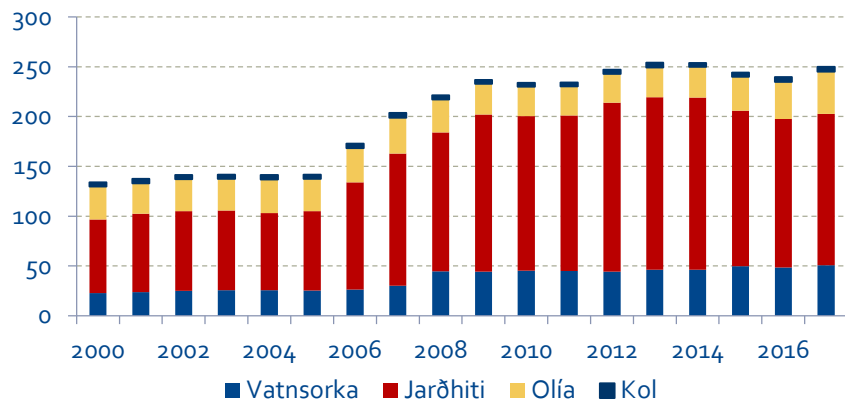

Heimild: Hagstofa Íslands

Orkan

Petajoule

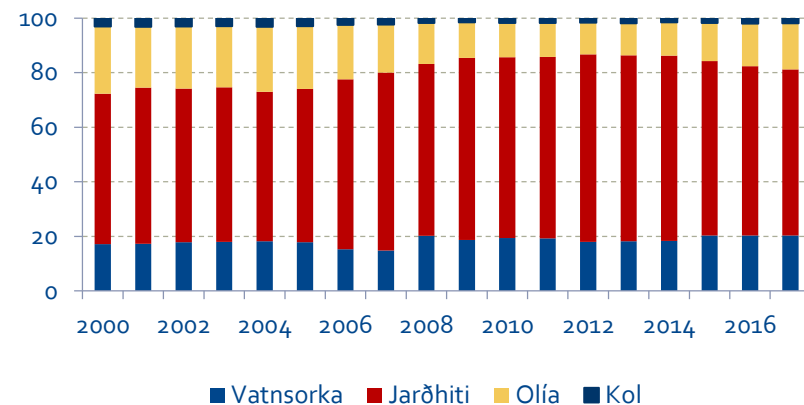
Orkunotkun eftir uppruna

Heimild: Orkustofnun

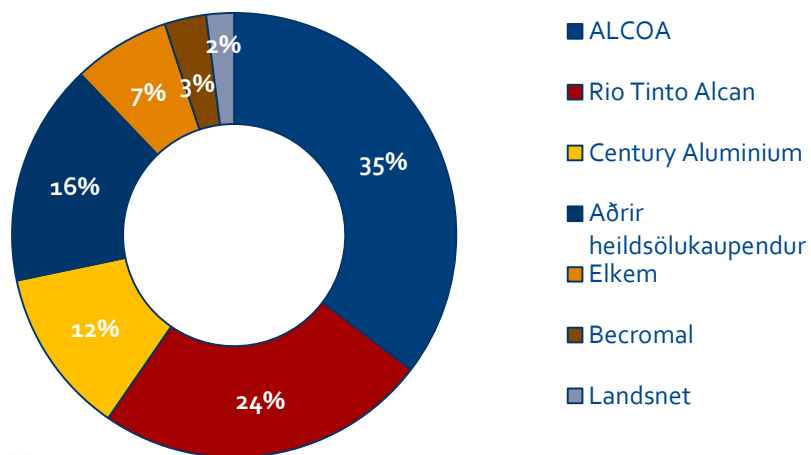
%

Orkunotkun, hlutfall

Heimild: Orkustofnun

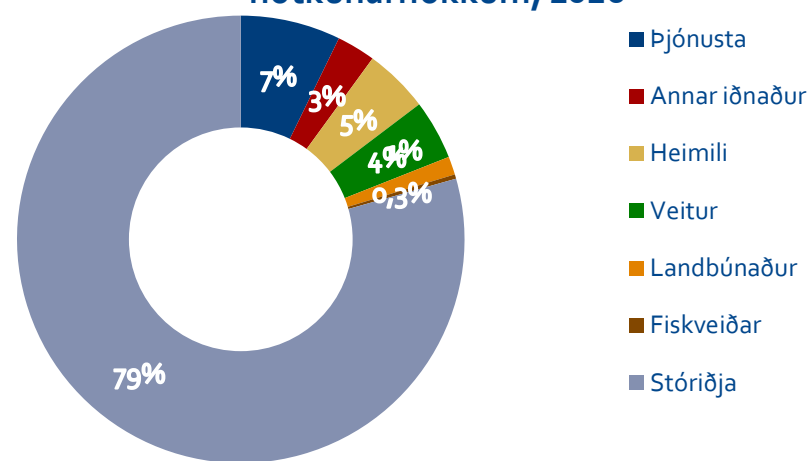
Raforkusala, 2017

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Heimild: Landsvirkjun

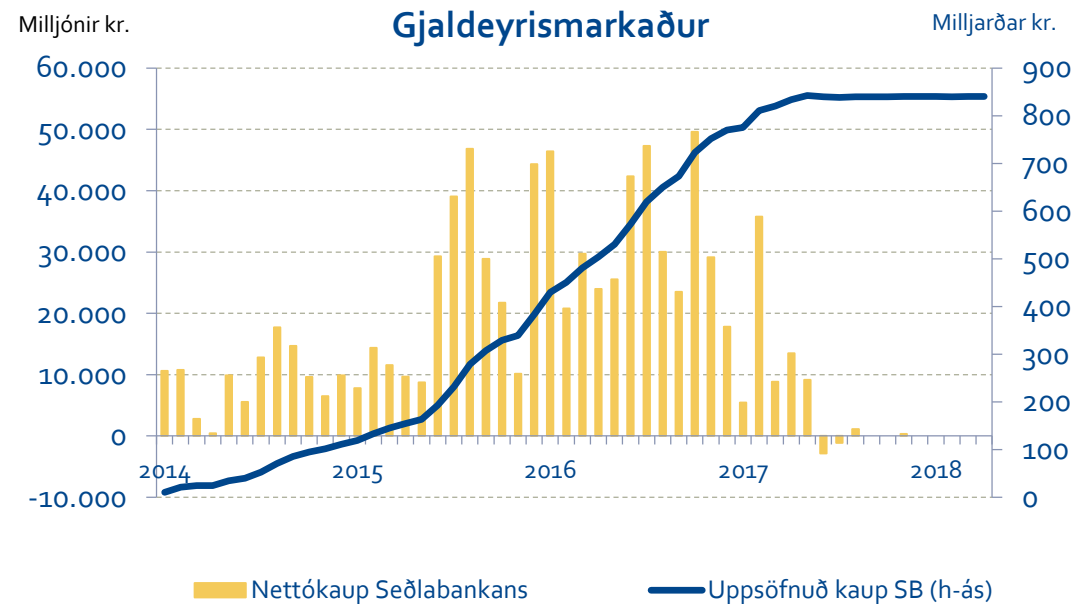
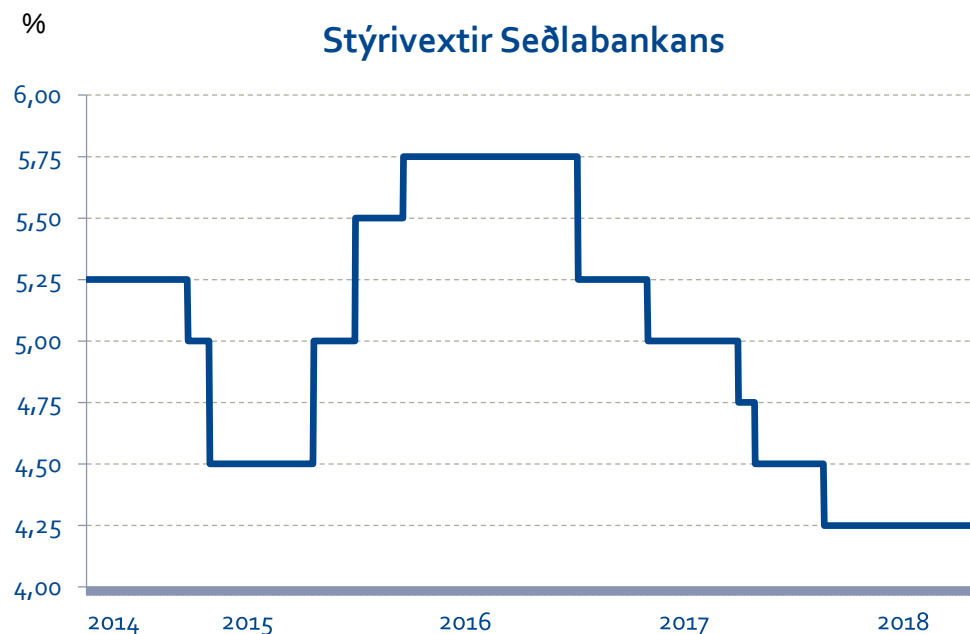
Heildarraforkunotkun eftir notkunarflokkum, 2016

Heimild: Orkustofnun

Peningastjórn

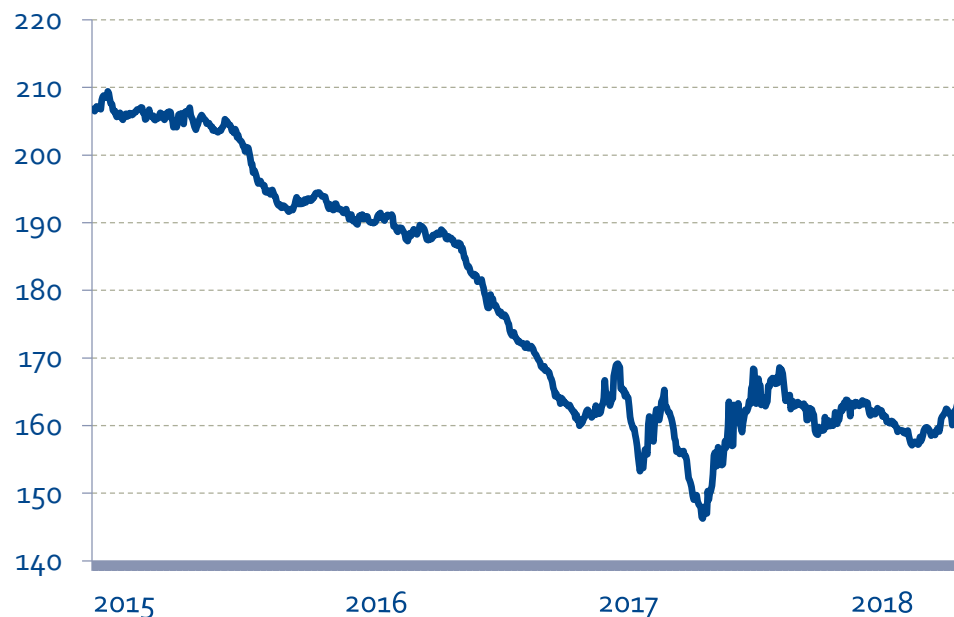
- Meginvextir SÍ, þ.e. vextir á 7 daga bundnum innlánnum, hafa verið að lækka frá því í ágúst 2016 þegar þeir voru 5,75%
- Seðlabankinn lækkaði vexti um 0,25% í október 2017 og eru þeir nú 4,25%
- Seðlabankinn hefur dregið úr inngripum á gjaldeyrismarkaði í ljósi rúmrar forðastöðu enda er gengishækkunin talin endurspegla undirliggjandi efnahagsþróun.

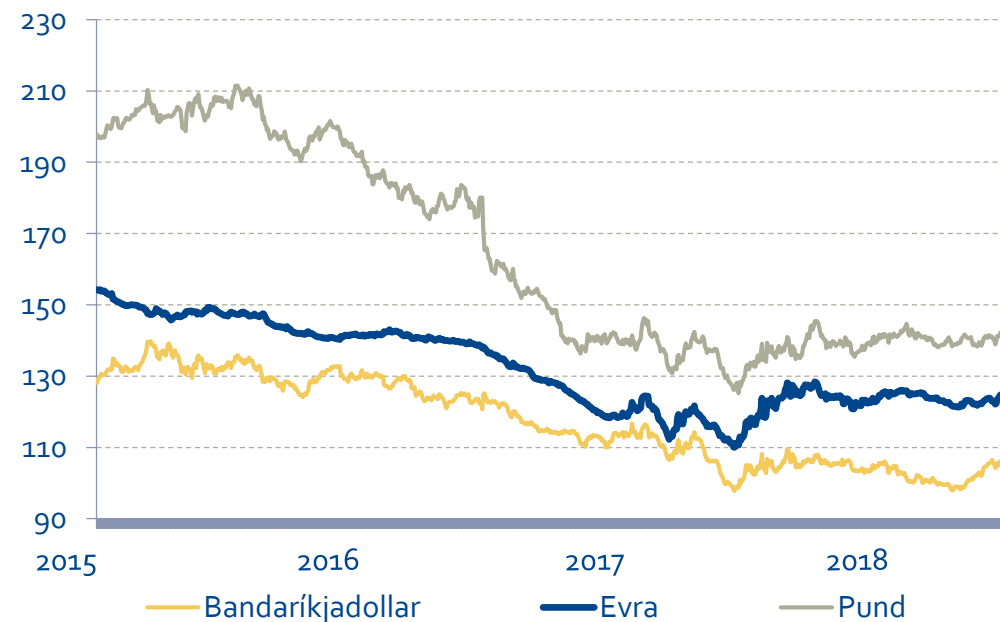
Gengið

- Gengi íslensku krónunnar er svipað og í ársbyrjun 2018
- Gengisstyrkingu árána 2015 og 2016 má að mestu leyti rekja til vaxtar ferðaþjónustu, mikils viðskiptakjarabata og stórbættrar ytri stöðu þjóðarbúsins.
- Hækkunin endurspeglar því aðlögun krónunnar að herra jafnvægisraungengi fremur en innflæði í tengslum við vaxtamunarviðskipti.

Vísitala meðalgengis (viðskipavog þröng)

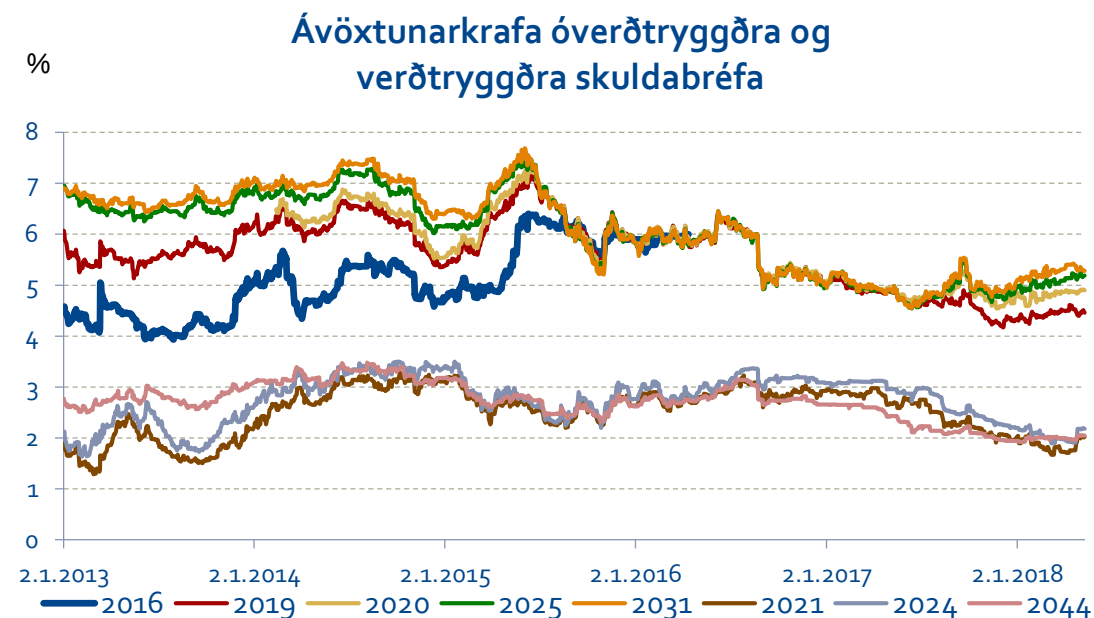
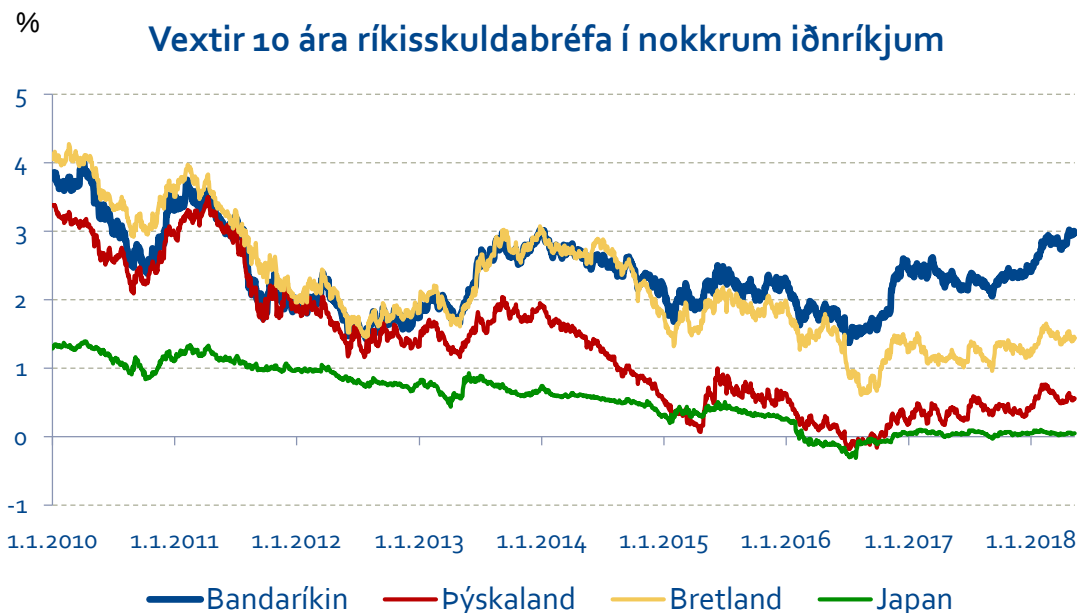

Gengi krónunnar

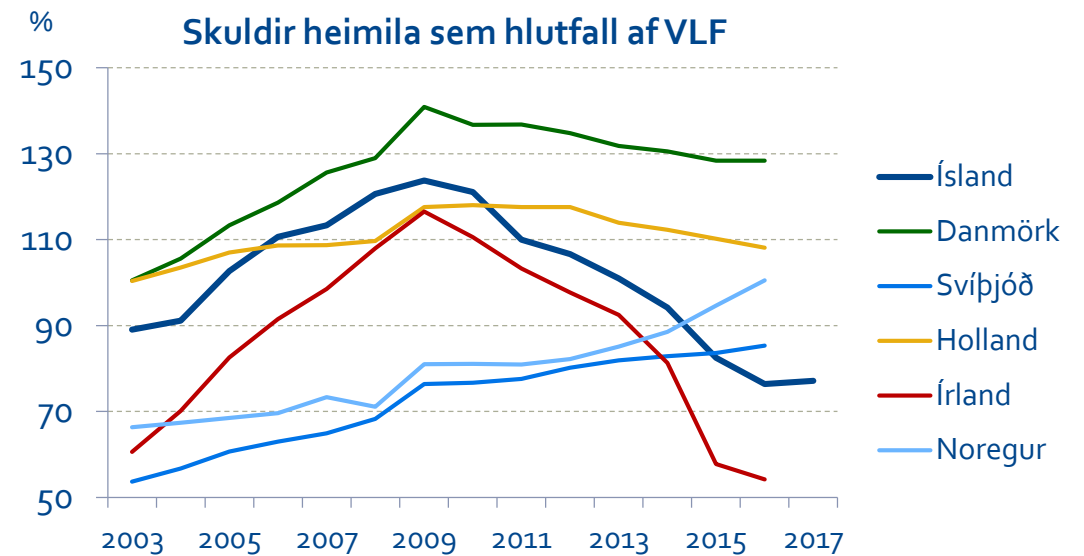
Vextir

- Langtímavextir hafa hækkað í Bandaríkjunum og hefur vaxtamunur aukist gagnvart flestum öðrum iðnríkjum
- Ávöxtunarkrafa verðtryggðra íbúða- og ríkisbréfa hefur farið lækkandi frá síðari hluta ársins 2016 en tók að hækka á ný í lok apríl sl.
- Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa hækkaði undir lok árs 2017 og fór verðbólguálag á skuldabréfamarkaði hækkanði í kjölfarið

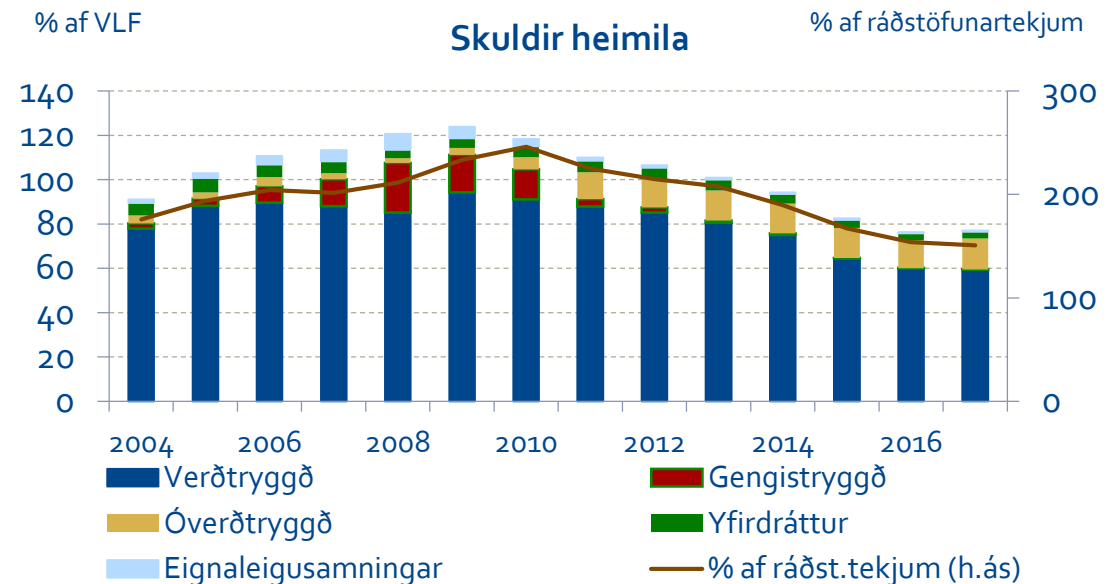

Skuldastaða heimila

- Heildarskuldir heimilanna sem hlutfall af VLF hafa lækkað jafnt og þétt frá árinu 2009 fram til seinni hluta ársins 2016 en þá tóku þær að aukast aftur
- Skuldir heimila námu um 77% af VLF í árslok 2017 og hækkaði hlutfallið um 0,7 prósentustig milli ára
- Skuldir heimila hafa ekki vaxið í samræmi við hækkun fasteignaverðs
- Hluttur óverðtryggðra íbúðalána af nýjum útlánnum innlánsstofnana hefur aukist aftur
- Skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum námu um 150% í lok árs 2017 og hefur hlutfallið ekki verið lægra síðan fyrir síðustu aldamót

Heimild: Seðlabanki Íslands, FS 2018/1

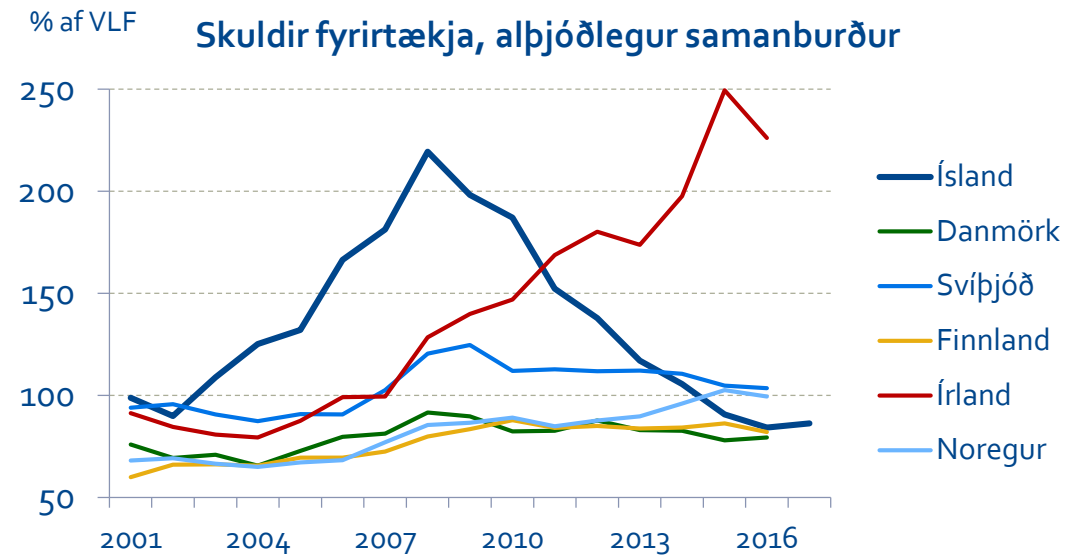
Titill kafla

Heimild: Seðlabanki Íslands, FS 2018/1

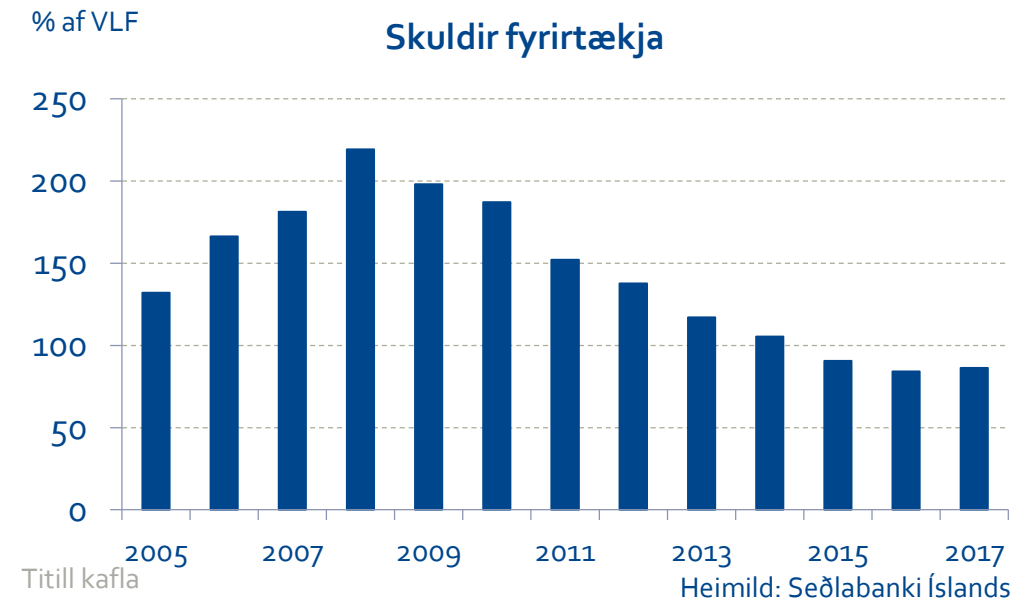

Skuldastaða fyrirtækja

- Skuldir fyrirtækja hafa lækkað samfelldt frá árinu 2009 til ársins 2016 en á árinu 2017 jukust þær um 4,7% að raunvirði
- Í árslok 2017 námu útlán til fyrirtækja í ferðapjónustu um 9% af heildarútlánnum stóru viðskiptabankanna
- Fjárhagsstaða fyrirtækja er sterk samkvæmt upplýsingum hagstofunnar um afkomu fyrirtækja á árinu 2016
- Fyrirtækjum á vanskilaskrá hefur farið fækkandi síðustu ár

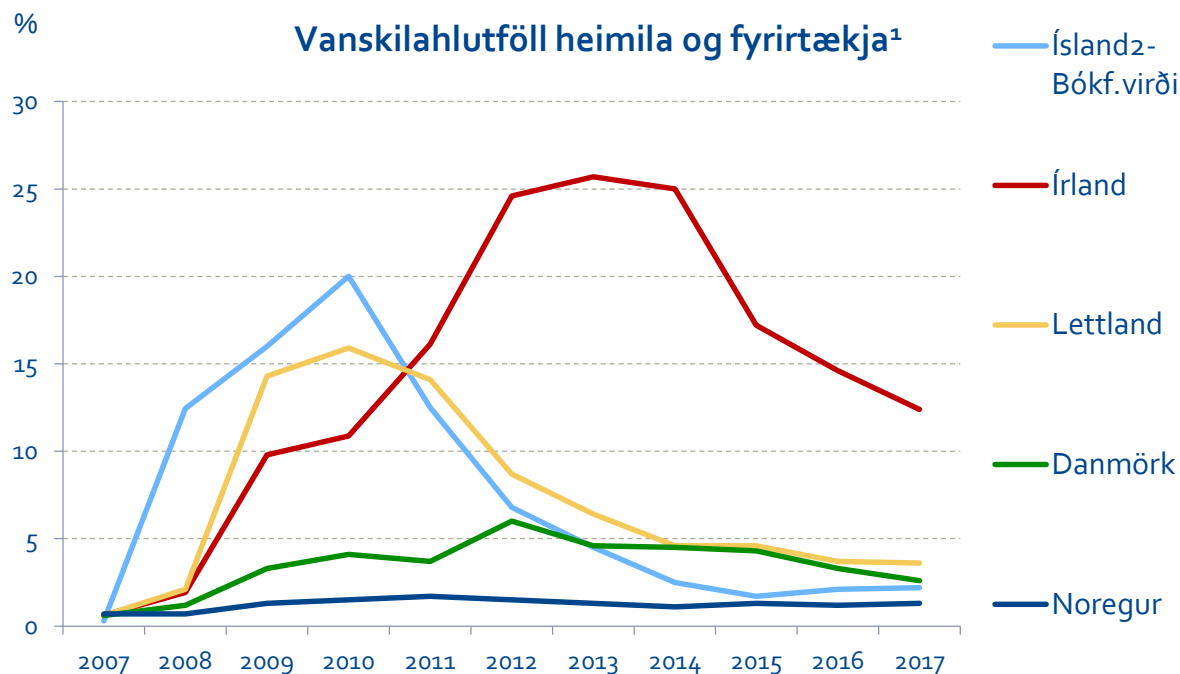

Heimild: Seðlabanki Íslands, FS 2018/1

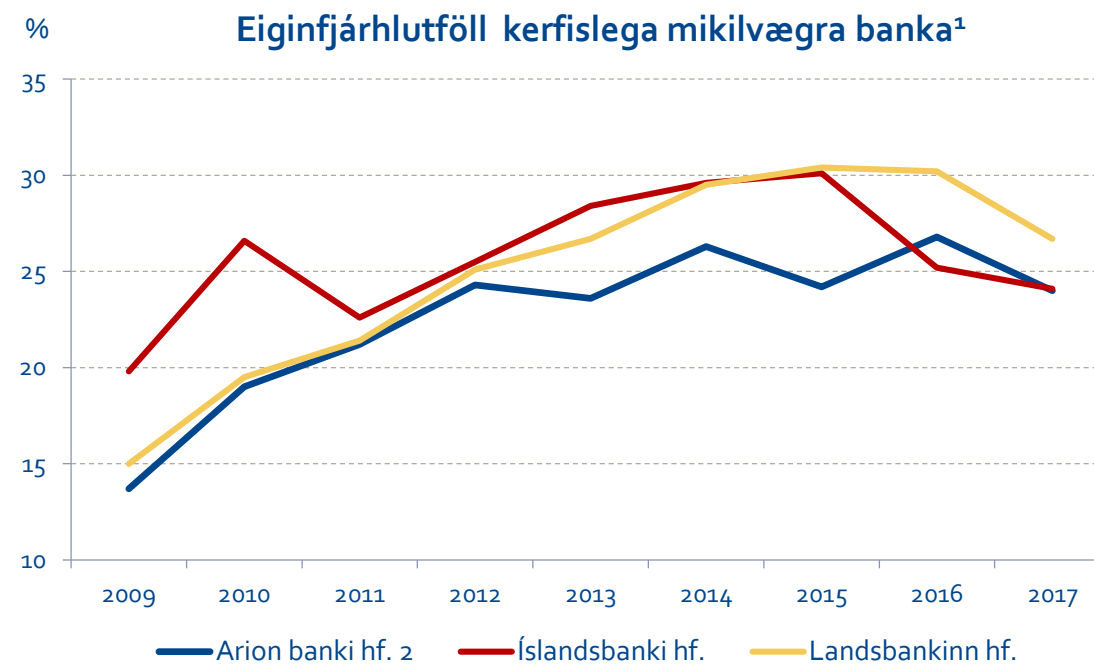

Viðskiptabankar

- Vanskilahlutföll heimila og fyrirtækja hafa lækkað
- Eiginfjár- og lausafjárhlutföll viðskiptabankanna eru há og eru þeir því vel í stakk búnir til að mæta áföllum.

1. Vanskilalán banka sem hlutfall af brúttó útlánasafni án niðurfærslna. Gildi miðast við F3-2017 fyrir Danmörk, Írland og Grikkland og F2-2017 fyrir Noreg. 2. Ísland. 2007: Tölur áætlaðar út frá ársreikningum föllnu bankanna. 2008: Áætlað af SÍ.

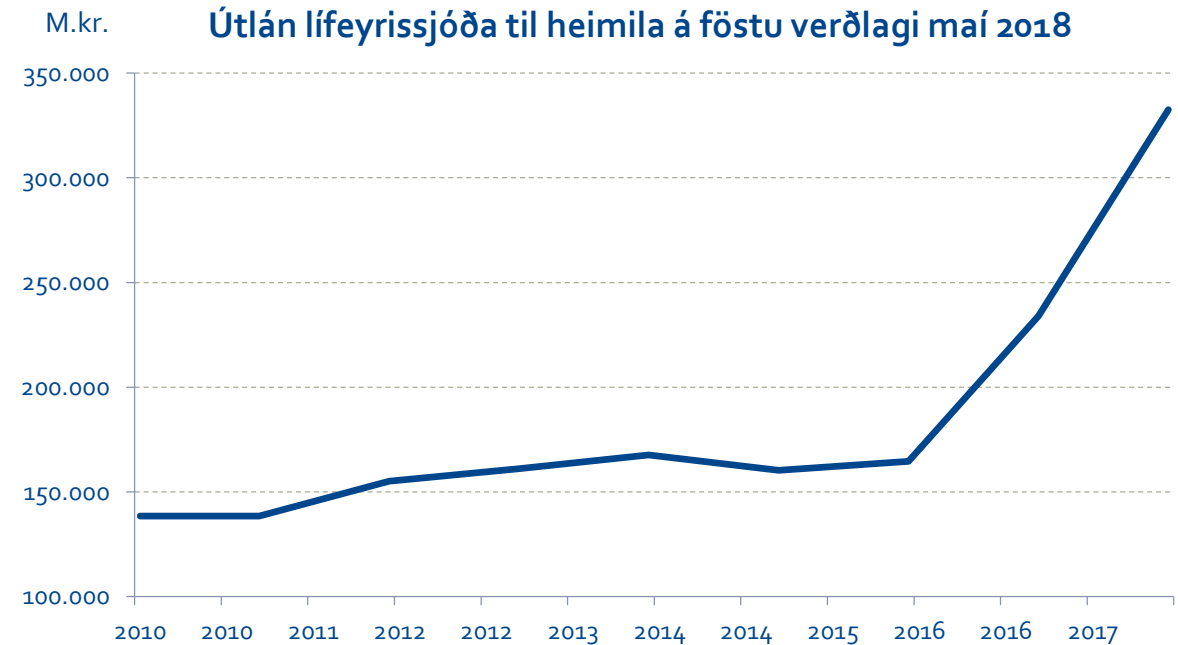
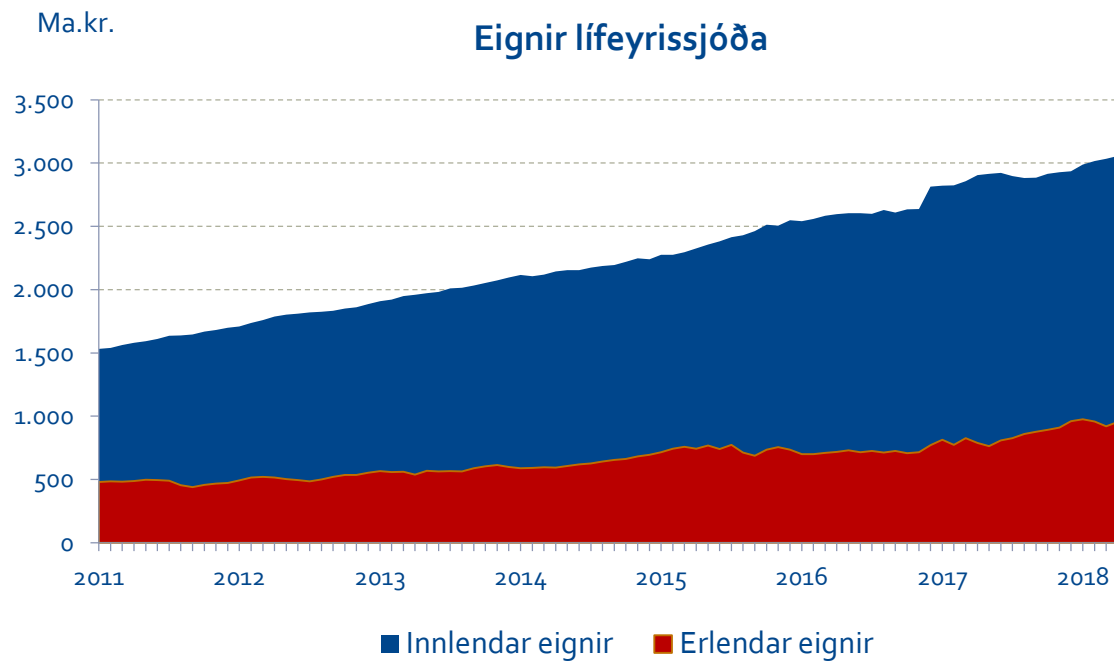

1. Eiginfjárgrunnur sem hlutfall af áhættugrunni. 2. Búið er að taka tillit til lækkunar eigin fjár vegna 25 ma.kr. arðgreiðslu Arion banka sem kom til framkvæmda á árinu 2018, en framsetning ársreiknings bankans fyrir árið 2017 er með þeim hætti.

Lífeyrissjóðir

- Innlendar eignir lífeyrissjóða jukust mikið í skjóli fjármagnshafta
- Útlán lífeyrissjóða til heimila hafa vaxið gríðarlega frá árinu 2016 og nemur hlutfall þeirra af heildarútlánnum til heimila nú um 18% en í upphafi árs 2016 var það 10%

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Takk fyrir

www.fjr.is